

Inhoud

Van de voorzitter	58
Van de redactie	58
Vogelgeluid	59
Het voorkomen van de Kauw in de westelijke Eempolders	60
Vogels in de winter van 2009/2010	62
Mededelingen van de penningmeester	63
De VWG blijft een ANBI	63
Verslag overleg subgroep Avifauna op 20 januari 2010	64
Morgenstond op Zonnestraat	66
Big Day 2010	67
Big Day 2009	68
De mobiele telefoon als moderne vogelgids	70
De Koekoek: Vogel van het jaar 2010	72
Koekoek in de kijker	73
Geslaagde contactavond	74
Misleidende geluiden	75
Excursies in het buitenland	77
Verslag excursie Sallandse Heuvelrug (27 maart 2010)	78
Veldwaarnemingen	79
Mutaties Ledenbestand	80
Verslag Algemene Ledenvergadering van de Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken	81
Goois Jaaroverzicht 2009	83
Ontvangen literatuur	89
Programma	91
Voorwaarden deelname excursies	94
Excursie uitgevallen	94
De favoriete vogelplek van .....Francis Bakker	95
Kor Haan	96

Van de voorzitter

Tijdens de Algemene Ledenvergadering op 25 maart is het jaarverslag van de vereniging zonder opmerkingen goedgekeurd. In deze vergadering heeft André Kerkhof afscheid genomen van het bestuur. Hij was tien jaar onze penningmeester. De vergadering heeft hem bedankt voor het vele werk dat hij voor de vereniging heeft verzet. Het bestuur heeft hem als dankbetuiging een oorkonde uitgereikt. André wordt opgevolgd door Egbert Leijdekker, die al vol enthousiasme is begonnen.

Na de pauze is door twee jonge leden, Marijn Prins en Christian Brinkman een Mystery Bird Quiz verzorgd. Deze keer geen superfoto's van vogels, maar dertig foto's waarop nog juist voldoende van een staart of kopje te zien was om de soort - in principe - te kunnen herkennen. Dat viel nog niet mee, maar we hebben veel geleerd en veel plezier beleefd. Het is de zwaluwenkring Huizen gelukt om voldoende fondsen te werven voor een eerste zwaluwentil. De til wordt geplaatst bij het surfstrand in Huizen en is daar binnenkort al te

bewonderen. Na dit eerste succes volgen er hopelijk meer.

Er zijn nog enkele plaatsen vrij voor de reis naar Lesbos in mei. Wie zich snel aanmeldt kan waarschijnlijk nog mee naar dit prachtige vogeleiland.

De Koekoek is de 'Vogel van het jaar' van de VWG. In dit tijdschrift vindt u meer informatie over de Koekoek. Dit jaar besteden we ook extra aandacht aan de heidevogels in het Gooi. Waarnemingen van de Boompieper, Boomleeuwerik of Roodborsttapuit kunnen worden gemeld op de website. In het overzicht kunt U de waarnemingen van anderen volgen. Omdat we nieuwsgierig zijn hoe het de IJsvogel vergaat na de strenge winter kan ook deze soort op de website worden gemeld. Dit alles maakt het extra aantrekkelijk om de komende maanden in het Gooi de natuur in te trekken, en ik wens u allen daarbij veel vogelplezier.

Rien Rense, voorzitter

Van de redactie

Tot groot genoegen van de redactie staat de strip Kor Haan weer op zijn vertrouwde plaats achterin het blad. De maker van de strip, Ronald Sinoo, is weer lid van de Vogelwerkgroep en wij kunnen als vanouds opnieuw genieten van de belevenissen van Kor Haan.

Een paar maanden geleden ontving de redactie een e-mail die een melding betrof van een witte zwaluw op de Limitische Heide. Volgens de waarneemster was niet goed te zien of het om een lichte mutatie of een albino ging. Er komen tegenwoordig landelijk meer meldingen van afwijkend gekleurde vogels en in het laatste nummer van 2009 van Het Vogeljaar (jrg. 57, nr. 6) wordt een uitgebreid artikel gewijd aan dit fenomeen. Het lijkt zinvol om waarnemingen van kleurafwijkingen te melden op het forum van de Vogelwerkgroep of op 'Waarneming.nl'.

In verschillende bijdragen voor dit nummer wordt al melding gemaakt van de komst van een zwaluwentil in Huizen. In het volgende nummer van De Korhaan zal een verslag komen van de plaatsing van deze til.

Omdat in het vorige nummer geen plaats was voor het verslag van Hans Oosterhout over de waarnemingen in 2009 vindt u dat in dit nummer. Het Goois Vogelnet heeft een punt gezet achter zijn bestaan omdat er andere, goede mogelijkheden zijn om meldingen door te geven. Dit is dus het laatste verslag van Hans. Op de ochtend van 31 december 2009 werd Hans verrast met een bezoek van VWG-ers die hem dankten voor alle werk dat hij voor het GVN heeft gedaan.

Verder wordt in dit nummer bericht over de Big Day, over 'onze' Vogel van het jaar -de Koekoek- en over andere belangrijke vogelzaken. En kijkt u ook naar het programma achter in het blad; er zijn vast excursies waarvoor u belangstelling hebt. Als u snel reageert kunt u misschien nog deelnemen aan het voorjaarsweekend.

Hillie Hepp

Vogelgeluid

Vogelgeluid kan, behalve in de natuur, op tal van manieren in onze samenleving opduiken. De media maken daar dan melding van. In Loosdrecht dachten wandelaars op het landgoed Eikenrode in een leegstaand pand een snurkende zwerver te horen. Toen de gewaarschuwde politie arriveerde, trof die daar een blazende Kerkuil aan. In films en tv-series wordt nogal eens gebruik gemaakt van vogelgeluid op de achtergrond om een bepaalde sfeer op te roepen. Voor een oplettende vogelaar valt hier heel wat te beleven. Vooral in Engelse detectiveseries is vaak het gekras van Roeken te horen, evenals het 'oehoe' of 'kewiet' van de Bosuil. Van het bosuigeluid maakte ook filmregisseur Maas gebruik in zijn film 'De Lift', die zich in de Bijlmer met zijn vele flats afspeelt. Een verkeerde keuze, want de soort komt daar helemaal niet voor. De roep van een Turkse Tortel in de film over het leven van prins Willem van Oranje, die in de 16^e eeuw leefde, was een andere misser. Dit duifje verscheen pas in 1949 voor het eerst in ons land. Een interviewer, die een opname in een bos maakte, had de bel horen luiden. Hij liet de zang van een Zwarte Roodstaart (vooral stadsvogel) en niet die van een Gekraagde Roodstaart (bos- en parkvogel) als achtergrondgeluid monteren. Ieder zijn vak; het aantal kijkers of luisteraars, dat deze vergissingen opmerkt zal op de vingers van een hand te tellen zijn.

Er zijn ook mensen die een goede boterham verdienen aan de verkoop van vogelgeluiden. Die staan dan op een geluidsdrager. De nieuwste rage is een ringtone op het mobieltje. Het doet heel vreemd aan om wachtend op de trein op het Centraal Station in Utrecht opeens een zingende Fitis te horen. De voorzitter van de Eendenkooi Stichting heeft een kwakende

Wilde Eend als ringtone. Al pratend over het fenomeen van belgeluiden vertelde iemand dat je feilloos weet wanneer iemand die afkomstig is uit Suriname wordt gebeld. Er

schijnen nogal wat Surinamers te zijn, die het schelle 'pipipijoh' van de in het oerwoud levende Schreeuwpiha gebruiken als beltoon. Er zijn ook beroepsgroepen, die angst- of andere roepen hanteren om vogels te verjagen. De kersentelers in de Betuwe zijn met hun tijd meegegaan en verjagen Spreeuwen door hun angstgeluid via een luidspreker te laten weerklinken. De Koninklijke Luchtmacht heeft speciale vogelmannen in dienst om o.a. met geluid vogels te verjagen en daardoor vliegtuigongelukken te voorkomen. De ramp die een aantal jaren geleden met een Hercules op het vliegveld Eindhoven plaatsvond onderstreept de noodzaak van verjaging. Ook Schiphol heeft vogelverjagingsteams. In de mosselteelt worden angstkreten van meeuwen ingezet om deze vogels ervan te weerhouden deze supermarkten te bezoeken. Vredelievender zijn degenen die vogels ringen voor wetenschappelijk onderzoek. Zij hoeven niet zoals vroeger lokvogels aan te houden, die ervoor zorgden dat soortgenoten in of onder netten of in kooien belandden. Met behulp van cd's of ipods kunnen zij elk gewenst geluid laten horen.

Penlijster

De Nachtegaal

*Dichter bij onszelf dan wij
Zingt in een boom een nachtegaal
En gaat met al ons weten
Verder dan wij weten aan de haal*

*hij zingt voor ons, voor jou, voor mij
tot één plus één haast vier is
en voor zijn eigen lief zingt hij
tot waar ook ter wereld hier is*

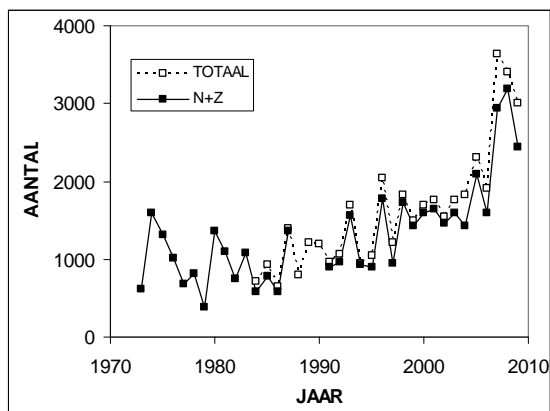
Herman de Coninck

Het voorkomen van de Kauw in de westelijke Eempolders

Van de kraaiachtigen is wat aantallen betreft de Kauw tegenwoordig de meest voorkomende soort. Bij bijna elke telling wordt hij wel gezien en vaak in flinke groepen. De toename vanaf de jaren negentig en de verschillen in aantallen per seizoen duiden op een wijziging in de trekgewoonte van de Kauw.

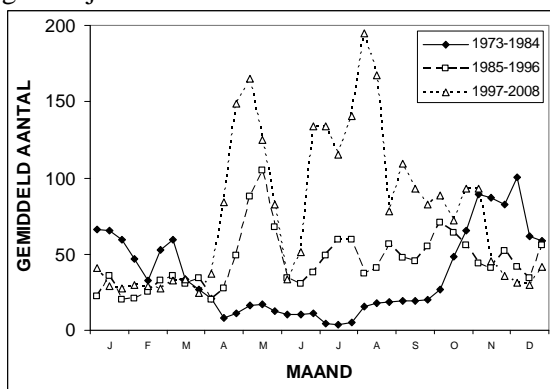
Jan Mooij

Uit figuur 1 blijkt dat het totale aantal Kauwen in de loop van de jaren duidelijk is toegenomen, met een versnelling vanaf ongeveer 1990. Ook landelijk lijkt een toename waarschijnlijk, vooral in agrarisch gebied. De laatste 20 jaar geeft het Broedvogel Monitoring Project van SOVON een lichte afname gevolgd door herstel. De Kauwen die in Nederland broeden zijn standvogels; daarnaast komen er ieder jaar flinke aantallen uit noordoostelijke streken overwinteren.

Figuur 1. Totaal aantal getelde Kauwen per jaar. De getrokken lijn geeft de aantallen zonder de Oostermeent, de stippellijn de totale aantallen.

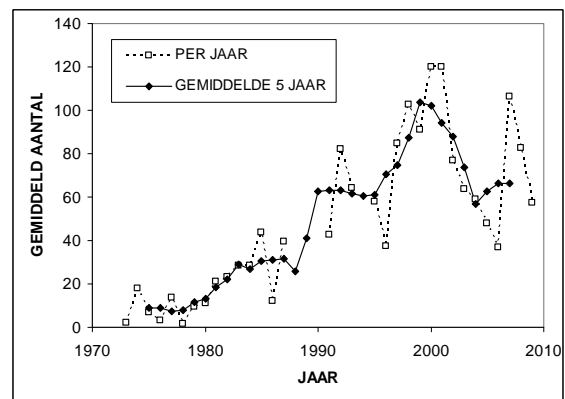
Het redelijk simpele beeld dat figuur 1 suggereert wordt een stuk ingewikkelder als we in figuur 2 naar de verdeling over het jaar gaan kijken.

Figuur 2. Gemiddeld aantal Kauwen per decade voor drie periodes van twaalf jaar.

Ik geloof niet dat er een andere soort is waarbij het seizoenspatroon zo sterk veranderd is als bij de Kauw. In het begin van de tellingen waren de aantallen in de winter het hoogst. De laatste twaalf jaar waren er in de winter juist de laagste aantallen. Ook verder zijn er een aantal details die nadere analyse verdienen.

In figuur 3 staat het gemiddelde aantal getelde Kauwen voor de periode april tot en met mei, dus in de broedtijd. Om de getallen vergelijkbaar te houden heb ik, net als bij de volgende grafieken, de Oostermeent niet meegenomen. Omdat de aantallen nogal schommelen wordt ook het lopend gemiddelde over vijf jaar getoond. We zien dat het aantal vrijwel vanaf het begin oploopt tot rond 2000. Daarna lijkt een stabilisatie op te treden. De toename is zeer aanzienlijk, het gaat om een factor tien ten opzichte van het begin.

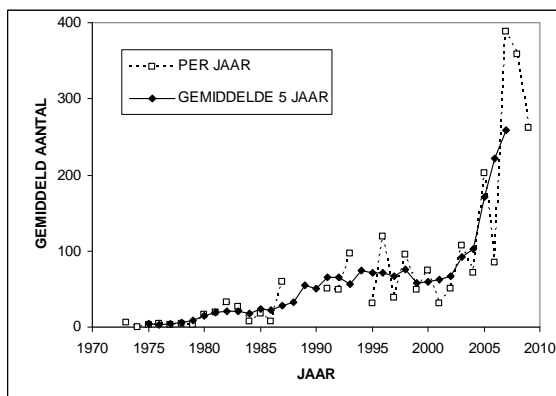

Figuur 3. Gemiddeld aantal Kauwen in de maanden april en mei, zonder de Oostermeent.

In figuur 2 valt in begin juni een sterke inzinking op in de laatste en in wat mindere mate in de voorlaatste periode. Een statistische analyse maakt duidelijk dat dit zeer significant is, met andere woorden het is vrijwel zeker geen toeval. Het gaat hier om de periode dat de jongen uit het ei zijn gekropen en in het nest gevoerd worden. Wat gebeurt hier? Het is duidelijk dat de Kauwen op dit moment van de

broedtijd niet echt kunnen verdwijnen. Dit verschijnsel zou alleen kunnen optreden, wanneer in deze periode massale sterfte optreedt. Bovendien zijn ze later weer terug. Belangrijk is in dit verband dat er waarschijnlijk weinig Kauwen in de Eempolders broeden. Het gaat vooral om Kauwen uit de omgeving, waar bijvoorbeeld langs de aangrenzende Wakkerendijk en Meentweg veel oudere huizen staan. Kennelijk gebruiken ze de Eempolders in deze tijd minder als voedselgebied.

Er zijn twee mogelijke verklaringen. Het kan zijn dat het voedsel dat in de Eempolders gevonden wordt ongeschikt is voor de nestjongen. De andere mogelijkheid is dat bij het voeren van de jongen de afstand tot het nest belangrijk is. Een volwassen Kauw die voedsel zoekt kan dat onafgebroken doen. Een Kauw die voedsel voor zijn jongen zoekt moet regelmatig terug naar het nest. Door dicht bij het nest te zoeken kan hij meer voedsel afleveren, zelfs als het zoeken zelf meer tijd kost dan verderop. Dit wijst er op dat veel van de Kauwen die wij in april/mei zien op enige afstand van de polder broeden.

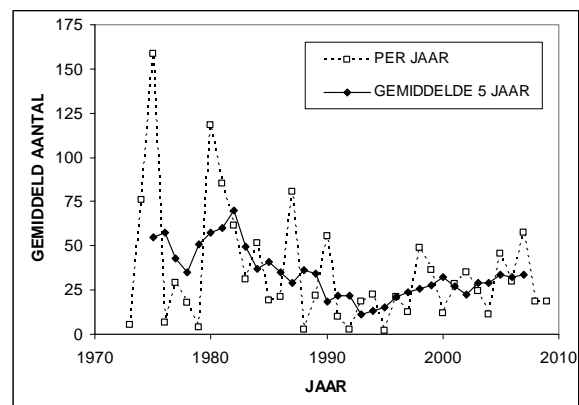

Figuur 4. Gemiddeld aantal Kauwen in de maanden juli en augustus, zonder de Oosterveent

In de tweede helft van juni vliegen de jonge Kauwen uit. Figuur 4 geeft de gemiddelde aantallen in juli en augustus, dus na het uitvliegen. Ook hier is sprake van een gestage toename. Rond 2005 beginnen de aantallen echter veel sneller toe te nemen. Dit is verrassend, zeker omdat de aantallen in de tijd waarin er eieren of jongen in het nest zitten juist stabiel blijven. Ook hier lijkt het belangrijk dat het vooral om Kauwen gaat die niet in de polders broeden. Als we de figuren 3 en 4 vergelijken zien we dat voor 2000 de

aantallen in april/mei hoger zijn dan in juli/augustus. Omdat in het laatste geval de jonge vogels meegeteld worden, moeten we constateren dat lang niet alle Kauwen die tijdens het broeden in de polders foerageerden na de broedtijd met hun jongen terugkwamen. Kennelijk zijn er de laatste tijd veel meer Kauwen die in deze tijd de polders opzoeken. De reden is niet bekend. De extra toename begon in telgebied Zuid, waar door het hele jaar gemiddeld de grootste aantallen worden gezien, maar de laatste paar jaren lopen ook de aantallen in Noord op.

Uit figuur 2 blijkt dat na augustus de aantallen de laatste jaren teruglopen. Het minimum vinden we van januari tot maart. Het kan niet zo zijn dat al die Kauwen dood gaan, want in april lopen de aantallen weer op. Omdat onze broedvogels standvogels zijn volgt hieruit dat de meeste Kauwen in de winter andere voedselgebieden dan de Eempolders hebben. Het aantal Kauwen in de loop van het jaar geeft daarmee aan hoe ook een standvogel zijn leefgebied optimaal probeert te gebruiken en daarbij sommige delen in verschillende jaargetijden meer of minder bezoekt. Vergelijking tussen de lijnen in figuur 2 maakt ook duidelijk dat deze verdeling in loop van de tijd kan veranderen.

Figuur 5. Gemiddeld aantal Kauwen in de maanden januari en februari, zonder de Oosterveent

Er blijft natuurlijk het probleem dat in het begin van de tellingen de meeste Kauwen in de winter werden gezien. Uit figuur 5, die de gemiddelde aantallen in januari en februari geeft, blijkt dat de aantallen in het begin weliswaar zeer sterk varieerden, maar dat het vijfjarige gemiddelde tot het begin van de jaren negentig terugliep om daarna weer te stijgen.

Deze daling is tegengesteld aan de ontwikkeling in de broedtijd. Het kan natuurlijk zo zijn dat hier een verandering van de gewoonten van de Kauwen een rol speelt, maar een andere verklaring lijkt waarschijnlijker. Naast onze eigen broedvogels zijn er in de winter ook overwinteraars. Uit figuur 2 blijkt dat de aantallen Kauwen in de eerste periode in oktober toenamen en in maart weer afnamen. Dat zijn precies de maanden

waarin trek van Kauwen waargenomen wordt. Het lijkt er daarom op dat in het begin van de tellingen oostelijke Kauwen overwinterden in de Eempolders, maar dat die geleidelijk aan wegbleven. Dit doet denken aan de Bonte en Zwarte Kraaien die ook in de Eempolders overwinterden en langzamerhand verdwenen. Trekvogelwaarnemingen geven inderdaad aan dat de trek van Kauwen is afgenomen, maar veel minder dan bij de twee soorten kraaien.

Vogels in de winter van 2009/2010

Dick A. Jonkers

Nederland was van december 2009 tot ver in februari 2010 in de ban van sneeuw en ijs. Vanaf 1996 was er niet meer zo'n koude winter geweest en sinds 1979 was dit een winter waarin ons land nog nooit zo'n groot aantal dagen onder een sneeuwdek had gelegen. Kortstondige dooiperiodes probeerden het koufront dat noordelijk en oostelijk van ons land lag te verdrijven. Hoe reageerden de vogels op deze barre weersomstandigheden?

Open landschap

Uit Duitsland en het noorden van Nederland waren alle ganzen verdwenen, omdat de graslanden onder het dikke sneeuwdek schuil gingen en het voedsel daardoor niet te bereiken was. In het gebied onder de lijn Amsterdam-Zwolle was goed te merken dat er veel minder sneeuw lag. Er hielden zich vele duizenden ganzen op, die voortdurend heen en weer pendelden op zoek naar goede foerageergebieden. Die bewegingen werkten in het voordeel van de ganzenflappers. Vanuit de vier hutten die zich in Eemland en Arkemheen bevinden zagen zij kans maar liefst 1687 ganzen te vangen voor ringonderzoek. De hongerige ganzen kwamen maar wat graag af op de lokkers, die veiligheid en voedsel suggereerden. Het merendeel van de gevangen ganzen bestond uit Kolganzen; daarbij viel op dat er vaak forse en dus ook zware exemplaren tussen zaten, wat kan duiden op ver weg liggende oostelijke herkomst. Ook waren veel Brandganzen van de partij, door de strenge winter veel meer dan normaal. Verder een behoorlijk aantal Toendrarietganzen en enkele Grote Canadese Ganzen. Zelfs enkele exemplaren van de Kleine Rietgans, een soort die de afgelopen tien jaar incidenteel is bemachtigd. Wat de ganzenflappers en de ringers betreft mogen er nog wel meer van dit soort winters komen.

In de poldergebieden lagen vrij veel dode Knobbelzwanen, die het niet gered hadden. Het is niet bekend hoe de Kleine Zwanen het er afgebracht hebben, maar zij zijn wel wat gewend. Wanneer zij in de lente in hun broedgebieden Siberië arriveren kunnen daar nog winterse omstandigheden heersen. Foeragerende groepen zwanen vertoonden een apart gedrag. In de barre kou en sneeuw gingen zij op het land zitten met de poten onder het isolerende verenkleed. Vanuit de zitplek graasden zij met hun lange nekken de omgeving daarvan af. Wanneer die niets meer te bieden had verplaatsten zij zich een klein eindje. In Eemland wordt dit gedrag 'pootje breuen' genoemd. Een efficiënte vorm van energiebesparing. Wulpen hadden het ook zwaar, maar bleven in Eemland hangen. Een muskusrattenvanger vond diverse dode exemplaren. In de Noordpolder te Veld en aan de rand van het Eemmeer is enkele keren een Roerdomp gesignaleerd, die kon overleven door de relatieve rust die daar heerst. Er wordt daar namelijk nauwelijks geschaatst, daarnaast is er een kilometers lange rietrand en waren er hier en daar plekken met open water. Meerkoeten concentreerden zich in januari o.a. langs de Eem, waar scheepvaart naar Amersfoort de rivier open hield. Ze foerageerden op de dijk en langs de weg aan de onderkant bij de oostzijde van de dijk. Het

verkeer eiste onder hen veel slachtoffers. Langs wegen lagen ook hier en daar Buizerds, die aangetrokken werden door doodgereden dieren.

Hoe het de IJsvogels is vergaan is op dit moment nog niet bekend. Na de klap in de winter 2008/2009 zal hun broedvogelstand een nieuwe dreun hebben gekregen. Ook van andere soorten is onbekend hoe zij de winter doorstaan hebben. Dat zal moeten blijken uit de resultaten van broedvogelmonitoringprojecten, die al jaren achtereen zijn uitgevoerd. Intrigerend is of een pure standvogel, zoals de Winterkoning het er af heeft gebracht.

Bijvoeren

Van diverse kanten kwamen berichten dat er weinig gebruik is gemaakt van voertafels en andere voederplaatsen. De vogels die wel op het voer afkwamen, meden volgens de waarnemers de vetbollen. Zijn die vogels soms kwaliteitbewust geworden? De samenstelling van de bollen laat nogal eens te wensen over. Of het geringe aantal bezoeken bij de informanten wijd verbreid was, of dat de vogels naar andere oorden zijn getrokken zal wel een raadsel blijven. Misschien kunnen de resultaten van ons tuinvogelonderzoek helderheid verschaffen. 31 januari was overigens een dag waarop vogels massaal wegtrokken. Vanuit het noorden rukte een front op met zware sneeuwbuien. De hele dag door vlogen Kramsvogels en Koperwieken

massaal over. Soms landden enkelingen binnen de bebouwing, zagen daar geen bessen meer en trokken daarna weer verder.

Vogelhospitaal Naarden

Een goede maat voor het nagaan van de gevolgen van de strenge winter voor de vogels is het aantal binnengekomen slachtoffers bij het Vogelhospitaal in Naarden. Dit zat overvol en de beheerder, vrijwilligers en stagiaires hebben hun handen vol gehad om de patiënten weer op de vleugels te krijgen. Vooral Knobbelzwanen, Meerkoeten, meeuwen en eenden kwamen geregeld binnen met de dierenambulances, maar kleinere vogels veel minder. Die vallen niet zo op in het buitengebied, zijn vaak minder kwetsbaar en weten in veel gevallen toch nog wel ergens wat voedsel te bemachtigen.

Min of meer bijzondere gasten in het Vogelhospitaal waren vier Roerdompen en eenzelfde aantal Houtsnippen. De Knobbelzwanen waren het talrijkst met 54 exemplaren. Nog nooit in het bestaan waren er zoveel tegelijk aanwezig. Zij moesten vaak van het ijs worden gehaald waarin zij zaten vastgevroren. Er moest nieuwe ruimte worden vrij gemaakt om ze allemaal te kunnen herbergen. Voor deze en andere schrokken was het voer haast niet aan te slepen. Per dag zijn zo'n negentig broden en tien kilo graan geserveerd. Het opvangcentrum heeft daardoor een behoorlijke financiële veer moeten laten.

Mededelingen van de penningmeester

De VWG blijft een ANBI

Een ANBI is een kerkelijke, levensbeschouwelijke, charitatieve, culturele, wetenschappelijke of Algemeen Nut Beogende Instelling die als zodanig door de Belastingdienst is aangewezen. Natuurlijk zijn er weer instanties die proberen de regels fiscaal zo gunstig mogelijk toe te passen en daarom zijn per 1 januari 2010 de regels aangescherpt. Gelukkig heeft dat voor de VWG geen gevolgen en blijft Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken bij beschikking van de Belastingdienst vanaf 1 januari 2008 gewoon als ANBI aangewezen.

Ook voor leden die veel doen voor de VWG en daarvoor kosten maken die niet worden gedeclareerd (denk bijvoorbeeld aan auto-, telefoon-, porti-, kopieer- en printkosten), kan dit aantrekkelijk zijn. Op www.vwggooi.nl → vereniging → belastingvrije schenkingen staat meer informatie, maar ook kan contact worden opgenomen met de penningmeester.

Contributie

De algemene ledenvergadering heeft de contributie voor 2010 vastgesteld op €20,- voor gewone leden en op €7,- voor huisgenootleden (en daarmee ook op €7,- voor jeugdleden).

Doordat De Korhaan tegenwoordig op andere wijze aan TNT Post wordt aangeboden, zijn de contributienota's nu afzonderlijk verzonden. Spoedige betaling wordt op prijs gesteld. Als de acceptgiro niet wordt gebruikt, vermeld dan in ieder geval wel het lidnummer.

Verslag overleg subgroep Avifauna op 20 januari 2010

Wobbe Kijlstra

Presentatie Vogelringstation

Harry de Rooij licht de achtergrond, activiteiten en resultaten van het Vogelringstation toe

Ringers

Het Vogelringstation bestaat uit een aantal ringers, die worden bijgestaan door assistenten. De ringers beschikken over een speciale ringvergunning van het Vogeltrekstation in Heteren. De handelingen die zij mogen verrichten kunnen verschillen en dit geldt ook voor de plaatsen waar zij hun onderzoek mogen uitvoeren. De volgende personen houden zich bezig met de onderzoeken:

- Dick Jonkers, algemene ringvergunning; voor alle soorten in Nederland; nu vooral ganzen, Ooievaars, Steenuilen en Oeverzwaluwen.
- Daan Buitenhuis, algemene ringvergunning voor alle soorten in Nederland; nu vooral roofvogels.
- Hanneke Sevink, vergunning voor roofvogels in de provincie Utrecht en de regio Gooi, Vechtstreek en Eemland.
- Engbert van Oort, vergunning voor Oeverzwaluwen in Zuid-Holland, Noord-Holland, Utrecht, Flevoland en Gelderland en voor ganzen in deregio. Gooi, Vechtstreek, Eemland en Arnhem.
- Pascal Gijssen, vergunning voor roofvogels en zangvogels in de regio Gooi, Vechtstreek, en Eemland. Alle soorten op de Constant Effort Site (CES) locatie Oud - Naarden
- Harry de Rooij, algemene ringvergunning voor alle soorten in de regio Gooi, Vechtstreek en de provincie Utrecht.

De gegevens worden verwerkt door Engbert van Oort

Soorten onderzoek

CES Constant Effort Site. Hiervoor wordt periodiek gevangen in het broedseizoen met steeds dezelfde nettenopstelling gedurende een vast aantal uren. Dit onderzoek geeft inzicht in het broedsucces van vogels. De terugvangsten van in voorgaande broedseizoenen geringde vogels geven veel informatie over de ontwikkeling van populaties bij de vangplaatsen.

RAS Recapture Adult Survival, De terugvangsten van specifieke soorten, bijvoorbeeld Oeverzwaluwen in kolonies gericht geeft informatie over de overleving van volwassen vogels.

Van elke soort worden het geslacht en de leeftijd bepaald. Verder ook onder andere de vleugelmaat en het gewicht en in de trektijd de vetgraad. Zo ontstaat ook een beeld over de conditie van de vogels.

Lopende onderzoeken

Onderzoeken die plaatsvinden zijn:

- CES Landgoed Oud - Naarden.
- RAS Oeverzwaluwen.
- Ganzen met extra gebruik van kleurringen en zenders. Daarbij ook een lang lopend onderzoek naar het voorkomen van influenzavirussen voor de Erasmus Universiteit in Rotterdam.
- Nestkastonderzoek. Het ringen van vogels in nestkasten met als specifieke soorten Boomklever en Bonte vliegenvanger.
- Slaapplaatsonderzoek bij Boerenzwaluwen op Oud - Naarden.
- Roofvogelonderzoek. Jongen worden geringd. Recent zijn Boomvalken voorzien van kleurringen.

Vangsucces op Oud - Naarden

In 2009 zijn op deze locatie 53 verschillende vogelsoorten gevangen; gemiddeld waren dat er in andere jaren 50. Voor de Boerenzwaluw was het een topjaar met 1119 gevangen exemplaren. In het onderstaande overzicht staat het aantal geringde vogels van enkele soorten in 2009 en het gemiddelde in andere jaren.

Soort	Geringd in 2009	Gemiddeld andere jaren
Roodborst	140	70
Baardman	80	40
Vink	70	40
Rietgors	96	60
Cetti's zanger	2	

Resultaten en ontwikkelingen

De resultaten van alle CES locaties in Nederland geven een indicatie over het broedsucces. Vroeger werden de gegevens vooral gebruikt om meer te weten te komen over het trekgedrag van vogels. Tegenwoordig worden ook veel meer gegevens verzameld en wordt er ook veel meer mee gedaan, zoals de conditiebepaling aan de hand van de vetgraad en het bepalen van rui patronen. Ringonderzoek in nestkastonderzoek genereert gegevens over de eilegdatum. Zo is die bijvoorbeeld bij de Bonte Vliegenvanger in de loop der jaren met drie weken vervroegd. Met hulp van geringde vrouwtjes is vast komen te staan dat Bonte Vliegenvangers eerder terugkomen, meer eieren leggen en hun broedsels succesvoller zijn. Enkele gegevens over afstanden die vogels afleggen. Een geringde Stormmeeuw bleek afkomstig te zijn uit Gdansk (Polen). Een Pimpelmees legde 1100 km af in 38 dagen. Een Buizerd die geringd was in Baarn werd negen jaar later aangetroffen in Assendelft. Nekringen ganzen zijn effectiever dan pootringen. In tien jaar zijn 60.000 terugmeldingen gedaan door het aflezen van die ringen via www.geese.org.

De voorzitter bedankt Harry en Engbert voor de uitgebreide toelichting op het werk van het Vogelringstation.

Terugblik op de avond voor nieuwe leden van 13 januari 2010

Het algemene beeld van deze avond voor nieuwe leden is positief. Hij was geslaagd, druk bezocht, geanimeerd en interessant voor alle leden en belangstellenden. De werkgroepen hebben de nodige namen kunnen noteren van mensen die mee willen werken.

Voor een volgende keer wordt het volgende meegegeven:

- Een keer per twee jaar of een keer per jaar is voldoende.
- Kijk naar aantrekkelijkheid en uitstraling locatie.
- Verbinding met vogelherkenningscursus is goed.
- Werkgroepen zouden kunnen beschikken over 'visitekaartjes' (naar voorbeeld Werkgroep IJsvogels)

Vogel van het jaar 2010

Afgesproken wordt de mogelijkheid om waarnemingen van IJsvogels ook in 2010 te behouden. Als Vogel van het jaar voor 2010 worden twee voorstellen gedaan: de heidevogels Roodborsttapuit, Boompieper, Boomleeuwerik, en als tweede de Koekoek. De heidevogels zullen worden opgepakt in de werkgroep broedvogels. De Koekoek wordt vogel van het jaar 2010. Waarnemingen kunnen op de site (Google maps) gemeld worden. Fred van Klaveren is bereid een of twee artikelen te schrijven over de Koekoek.

Rondje werkgroepen

Eempoldertellingen

In 2010 wordt het rapport over de periode 2003-2008 afgerond

Broedvogels

In 2010 wordt gemikt op de volgende inventarisaties:

- Loenderveensche Plassen (coördinator Piet Spoorenberg)
- Ankeveensche Plassen (coördinator Dirk Prop)
- Naarder Eng (coördinator Hugo Weenen plus vacature,)
- heidevogels (optie)

In totaal hebben zich twintig tellers aangemeld (tien ervaren en tien onervaren). Meer tellers zijn welkom.

Dirk Prop heeft een kaart gemaakt (Google Maps) waarop aangegeven kan worden welke gebieden wanneer en door welke organisatie zijn geïnventariseerd. Met Bep Dwars zal hij het archief van de VWG op rapporten nakijken.

Steenuilen

Behalve in de Eempolder is ook in Nederhorst den Berg een territorium vastgesteld van een Steenuil

Nestkasten

In 2010 zullen de SOVON broedcodes worden gehanteerd.

Op de nieuwe ledenavond hebben zich zeven nieuwe controleurs aangemeld die ingewerkt zullen worden. Daarnaast worden 210 nieuwe kasten getimmerd

Roofvogels

Gehoopt wordt op een beter resultaat dan in 2009. De nestkasten van de Kerkuilen zullen worden nagekeken (al dan niet op aanwezigheid)

Weidevogelnestbescherming

Het nieuwe beleid maakt het tot een spannend jaar. Nog onbekend is hoe het nieuwe overheidsbeleid uitpakt en wat dat betekent voor het werk van de werkgroep weidevogels. De datum 23 februari staat gepland als 'aftrapavond'

Tuinvogelonderzoek

Fernand Jager heeft aangegeven na 2010 te willen stoppen met de coördinatie. Iedereen wordt gevraagd suggesties voor opvolging door te geven aan een van de leden van het Coördinatieteam Avifauna.

Morgenstond op Zonnestraal

Frisse huiver hangt tussen de sparren. Een aarzelende Roodborst begroet de dageraad, nog een uur verwijderd van ons. De eerste excursiegangers druppelen binnen op deze droge ochtend op 5 april. Klappende portieren verscheuren de stilte. Vroeg opstaan heeft zin, want wat kan op tegen de geur van vochtige aarde en dor blad? Nee, het nut wordt onderstreept door een overdaad aan enthousiaste mensen, bijna 35 in getal, die deze vroege vogelzangexcursie niet willen missen.

Fred van Klaveren

Alras noteer ik Goudhaan, Boomkruiper, Zanglijster. Als we op pad gaan daagt het, recht vóór ons, tussen voormalig hakhout en machtige beuken. Het blad kraakt zacht door de onverwachte vorst. De Boomklever is wakker. Een Appelvink te kort voor velen. Vanuit een den op het heitje aanschouwt een Winterkoning een geruisloze sliert mensen, die zich slingerend door de nevel beweegt. Vink en Tjiftjaf. Dirk's goeie oren horen een Boomkruiper voordat hij roept. Spechten, de eerste, later overvloedig. De Grote Lijster draagt immer ver en melancholiek.

Dan barst het los met mezen en de reeds genoemde soorten. Dit vergt opperste concentratie voor de vogelaar, laat staan voor de beginner, want die kent soms zelfs de namen niet. Maar met geduld worden door de meer ervaren gasten geluiden geduid en vogels gewezen.

Kleine Bonte Specht roept en roffelt zelfs, later zichtbaar in een berk. Paul verhaalt over vervlogen tijden, met bostheater in een sfeer van buitenplaats. Nu zijn wij de spelers, de

vogels de toeschouwers. Daar in die kuil tussen de rhodo's en de stille berken.

De zon roept ons naar de heide.

Warme nevel kleurt de einder roze en geel.

Een Boompieper zingt, vele Fitissen zingen.

De lucht was gevuld met nachttrek; deze

ochtend is verzadigd met hoge dagtrek, van

Oeverzwaluwen, piepers, Vinken,

kwikstaarten, leeuweriken. Late Kolganzen en

Aalscholvers op voedselvlucht. De tijd is ruim

en biedt ons een tocht over de Hoorneboegsche

Heide. Die is verrassend rijk aan vogels, naast

honden en mensen. Beloofde

Boomleeuweriken worden gehoord en gezien.

Roodborsttapuiten vergezellen ons van begin

tot weer in het bos. Een Boomvalk suist bijna

ongezien door de dennen. Groene Specht roept

over de hei; de Zwarte Specht blijft uit.

Zonnestraal wordt door Poul belicht en

bijgelicht door overgebleven wandelaars die

ook een historische duit in het zakje doen. Het

is werkelijk een oogverblindend ensemble

geworden. Moeite hebben we om de nieuwe

flats in het belegen landschap mooi te vinden. Sperwerman, Zwarte Mees en Appelvink in de toppen; alle 47 soorten houden ons op de

grond. Het startpunt is tevens het einde van een verrassende tocht over een zonbeschenen landgoed.

Big Day 2010

Hans van Oosterhout

Dit jaar zal, in navolging van de succesvolle pogingen in 2005, 2006 en 2009 weer een Big Day plaatsvinden in het Gooi. In 2005 werd het huidige record van 139 soorten gehaald. De Big Day 2010 zal dit jaar worden gehouden in het Hemelvaartweekend. Aangezien dit een lang weekend is, zijn de teams vrij om zelf te besluiten op welke dag zij een Big Day willen houden; dit kan dus op donderdag 13 mei, vrijdag 14 mei, zaterdag 15 mei of zondag 16 mei. Dit jaar zal de Big Day niet alleen op de fiets gehouden kunnen worden; het is ook mogelijk om een deel van de dag met de auto deel te nemen. Voor degenen die onbekend zijn met het verschijnsel Big Day: dit houdt in dat je binnen 24 uur zoveel mogelijk soorten binnen een van te voren afgesproken gebied probeert waar te nemen.

Het is ontzettend leuk om te doen, het geeft je vogelkijkhobby weer een boost en de kans op aansprekende soorten is reëel. Moet 150 soorten in het Gooi op één dag mogelijk zijn? We zullen het gaan zien!

Teams van drie tot vijf personen kunnen zich opgeven bij mij (Chans@telfort.nl). Als je zelf geen team kunt vormen kun je je als individu bij mij opgeven en zullen er (bij voldoende animo) teams worden gevormd.

Voor zo'n Big Day zijn natuurlijk regels nodig. Hieronder volgen ze:

- De tijdperiode is 24 uur: vanaf 00.00 tot 24.00 uur.
- Exoten tellen niet mee (Fazant, Nijlgans, Halsbandparkiet e.d.).
- Vervoer: dit jaar zijn er meerdere mogelijkheden. De Big Day mag op de fiets gehouden worden, waarbij de gehele dag alleen fietsend of lopend gezocht mag worden naar vogelsoorten. Daarnaast is het dit jaar ook mogelijk om de ochtend wandelend en fietsend door te brengen en vanaf 12.00 uur de tocht voort te zetten met een auto.
- Tapen (lokken met geluid) is niet toegestaan.
- Zeldzame(regionale) soorten die zich ter plekke bevinden moeten worden doorgegeven aan de andere teams (uitwerking hiervan komt als alle teams bekend zijn)
- Teams zijn drie tot vijf personen groot. Bij teams van drie personen moeten alle drie personen de soort hebben waargenomen, bij een team van vier personen moeten drie personen de soort hebben waargenomen, bij een team van vijf personen moeten vier personen de soort hebben waargenomen.
- De regio waarbinnen de vogels moeten worden waargenomen is:
  - Noordgrens: Vaargeul van het Eemmeer, IJmeer en het Gooimeer.
  - Westgrens: Vanaf noord het Amsterdams Rijnkanaal en vervolgens de Vecht.
  - Zuidgrens: Het Tienhovensch Kanaal van Vecht tot aan de Gooyergracht
  - Oostgrens: Gooyergracht tot aan de A1, dan naar oost tot aan de Eem en vervolgens de Eem naar Noord.
- De vogel moet zich in het gebied bevinden. Waarnemingen van soorten die zich buiten het gebied bevinden, terwijl de waarnemers zich binnen het gebied begeven, mogen niet worden meegeteld.
- Tot slot verwachten we dat de teams het belang van de vogels vooropstellen en vogels niet onnodig verstoren.

Alvast heel veel voorpret gewenst en als je vragen hebt kun je die stellen via mijn voornoemde e-mailadres.

Op de volgende pagina beschrijft van Fred van Klaveren de Big Day van vorig jaar.

Big Day 2009

Hoe warm het was en hoe ver.

Fred van Klaveren

Klokslag twaalf uur 's nachts kreet de eerste soort ons klaarwakker. We waren begonnen! Onze Big Day was gestart. Rombout de Wijs, Erwin Reinstra en ik stonden, als afgesproken, op zaterdag 9 mei om 0.00 uur bij de boerderij op Gooilust, in de hoop een Kerkuil te verschalken. Een van de vele soorten die we wensten te zien op deze dag.

Een Big Day is een dag waarop groepjes vogelaars binnen maximaal 24 uur zoveel mogelijk vogelsoorten willen zien. In ons geval moesten alle inheemse soorten door ons drieën tegelijk worden waargenomen. Een aantal uitheemse vogels (als Nijlgans en Fazant) telden niet mee. Alleen de waarnemingen binnen het werkgebied van de VWG waren geldig (zie www.vwggooi.nl). Op vrijdag 8 mei was een groepje vogelaars onder leiding van Hans van Oosterhout ons al voorgegaan. Helaas viel het weer tegen, waardoor ook de resultaten achterbleven en vergelijking met die van ons niet reëel was.

Geen Kerkuil, maar een Blauwe Reiger werd het, boven de donkere gestalten van de beuken, die hun zware armen naar de sterren hieven. In het duister is het raar vogelen. Veel soorten desondanks, maar bijna alles op geluid. Na 25 minuten hadden we zeven soorten, waaronder overtrekkende Brandganzen. Nu begon het echte werk. We hoopten alle nachtbeesten te scoren en daarvoor moesten we verplicht alle geschikte biotopen af. Van Gooilust naar Hoorneboeg, Egelshoek en Einde Gooi. Die Kerkuil moest lukken. Knerpende paden en piepende fietsen stoorden de gevoelige oren van Rombout. Een roepende Ransuil maakte hem weer blij. Relatief lang bleven we staan voor een roepende rondvliegende mysterybird. Ral of steltloper; hersenen werden gebroken, geheugens aangesproken, maar we zullen het nooit weten. Het wachten leverde een tweede Ransuil op. Bij de boerderijen van Einde Gooi kruiste een das ons pad en reageerde Kerkuil twee op Kerkuil één, die zich ook even liet zien. Boffen!

Niet boffen was de kou, die zich, door de aantrekkende wind, op de voorgrond drong.

Door de krachtige wind verwaaiden geluiden en werd luisteren (en scoren) bemoeilijkt. Twee uur en een kwartier later hadden we pas twaalf soorten. Dit moest de toptijd zijn voor uilen, rallen en rietvogels! Hoop en realiteit speelden voortdurend krijgertje.

Een kreet van een Steenuil! Het leven ging door. Gelukkig heel goed gehoord, nabij de eendenkooi en binnen de grenzen van het werkgebied. Polder Achteraf leverde, naast Ransuil drie, belangrijke gewone soorten op als Rietzanger en Krakeend. Bij Breukelerveen een Snor. De resultaten bleven achter bij onze verwachtingen, dus overleg. Door de wind hebben we soorten gemist en door de kou werd Erwin steeds stiller. De volle maan bleek koud vuur.

Maar de tijd drong en als we ook Houtsnip, rallen en aanvullende rietvogels wilden horen, dan moesten we beslissen wat te doen. Van Loenderveense Plas naar Horstermeer dan maar en snel! Als drie vreemdelingen, die zeker verdwaald leken, door de donkere en doodstille straten van Loosdrecht. Langs ingeslapen cafés en dromende, gesluisde ramen naar de Loenderveense Plas. Vanaf daar zouden we de Horstermeer bereiken. Een lange weg door Loosdrecht in het donker met heel onwezenlijk een roepende Regenwulp en Koekoek. Dat was 3.32 uur. Bij de Loenderveense Plas een Grote Karekiet. Het was inmiddels 04.16 uur! We waren gehaast, onze hobby bleek een opgave en heel voorzichtig daagde het al, beseften we doordat de lucht helder was. Via Vreeland bereikten we de Horstermeer. Het was een race tegen de klok. Vóór de schemer moesten we er zijn, anders vlogen de Houtsnippen niet meer. We zoefden langs, in het duister zingende Boerenzwaluwen. En we waren op tijd, voor massa's Rietzangers, Blauwborsten, Nachtegalen en Sprinkhaanzangers. De Houtsnippen, die sliepen al en het gemis bleef knagen.

De Horstermeer bleek een waar lustoord te zijn voor zangvogels en hun waarnemers.

Opgewonden door de overmacht aan geluid werden zelfs de meest geoefende oren bijna

horendol. Zoveel zang moest worden verwerkt, onderscheiden, getoetst en genoteerd. We waren in de Horstermeer uiteindelijk 32 (!) soorten rijker, waaronder Roodborsttapuit, Rietgors, Tapuit en Putter.

Wederom overleg. Via Ankeveen voor de Waterral of eerst de 's-Gravelandse buitenplaatsen? Rechtsaf dus. Een Wintertaling riep langs de Herenweg. Op buitenplaats Spanderswoud een Boomvalk. Grauwe Vliegenvanger op Schoonoord. Appelvink, Fluitier, Raaf en Matkop in het Hilversumse Spanderswoud. Een van ons miste een Vuurgoudhaan, dus die telde niet. Het was dan ook een kakofonie van jewelste en geconcentreerd blijven viel niet altijd mee. We waren acht uur en 85 soorten verder.

Op de Natuurbrug prezen we ons gelukkig met Zwarte Specht en Boomleeuwrik. De zon verheugde onze verkleumde en reeds vermoeide zielen en de onbarmhartige nacht was terstond vergeten. Hoewel Rombout enigszins bleef mopperen om de snippen en de rallen, klonk zijn stem onverwacht opgetogen, toen Hans van Oosterhout ons belde om de stand van zaken te vernemen. Zelfs Erwin toverde een glimlach over zijn blauwe lippen. We hadden dan toch al veel gezien! De spanning was gebroken. Met nog een hele dag voor ons, met prachtig weer en een gigantisch werkgebied vol vogels werd het een plezieriger vooruitzicht. We besloten linksom via Bussum en Naardermeer naar Muideren te gaan en via de Gooi- en Eemmerkust en Eempolders terug. Zo geschiedde, het was 09.02 uur. Boven de Bussumerheide Veldleeuwriken en Havik. De Bovenmeent was goed voor 17 nieuwe soorten, waaronder Kluut, Smient, Temmincks Strandloper en voor Rombout een Waterral. Via de Keverdijk, met Spotvogel, naar Muideren hoefde niet, want de geplande Roek zagen we al onderweg, dus we staken af naar Muiderberg. Het was inmiddels ruimschoots etenstijd en de aandacht leek, samen met de magen, iets te verslappen.

Heerlijk was het zonnige strand van Muiderberg. Het warme zand lokte, vakantiegevoel in een nostalgisch decor, met kalm water met lome eenden en Libelle-partytenten in de einder. Terwijl we graaiden naar zonnebril en zonnebrand riep het klaren van de klus spontaan twijfels op omtrent nut en noodzaak. We waren dan ook 14 uur en 123 soorten verder. Wakker bleven we door Krooneenden en Gele Kwikstaarten. Het zand uit de kleren

geklopt en verder richting Naarderbos, via de tweede Nachtegaal in het oerbos naast de Hollandse Brug. Vanuit de Flevopolder flapte een oude bekende; een Zwarte Wouw bracht ons in een opperbeste stemming. Een nog grotere piet vroeg kort daarop onze aandacht en een Zeearend werd genoteerd. Lang was de volwassen (!) vogel zichtbaar. Lang was nog de reis, nu op- en afstappen plots een Olympische sport leek voor minder validen. Op een bankje aan de Zanddijk rustten geruime tijd drie 'oude heertjes', uitzierend over de weidsheid van het landschap met de zee ver weg, alsof de tijd had stilgestaan. Het Engels gras al lang verdwenen.

Voort, op naar Huizen, met bijeengeraapte moed! Nabij de pier was het avondeten tussen de sfinxen. Met in de ene hand het laatste kruimige brood en in de andere hand de geduldige kijker, die Eidereend en Dwergmeeuw toverde, maar ons het zicht op Zwartkopmeeuwen onthield. We spraken af om de bekende Braamsluiper bij Huizen te gaan horen en dan via de Eem de terugweg naar huis te aanvaarden. De soortenlijst hield ons op de fiets. Zo geschiedde: de Braamsluiper kwam er op. De Eempolders waren een eldorado; wát een vogels! De vier laatste nieuwe soorten (als Kemphaan en Zomertaling) zagen we in een ongekende sfeer van warm zomerlicht, de oneindige geur van hooi en een aangrijpende symfonie van weidevogels. Het viel zwaar om dit landschap te verlaten en meer achterlatend dan ik toen besepte fietsten we zwijgend terug.

Om 19.11 uur sloten we, na evenzoveel uren en minuten en 124 kilometer fietsen de lijst af met 131 soorten vogels (zonder Nijlgans en Fazant, die helaas niet meetelden). Puur op techniek bereikten we onze vertrekpunten. Maar deze Big Day blijft gegrift in geheugens, deed onverwacht verlangen naar een Houtsnip en lokt nu desondanks uit tot het mijmeren over een volgende. Vogelen met twee toppers, in een uitstekende sfeer, heeft mij veel genoeg gedaan. De geestelijke ondersteuning door Hans heeft ons mede een zetje in de rug gegeven. Dank jullie wel hiervoor!

Bij mij blijft bij dat ons werkgebied nog rijker is aan vogels en landschappelijk nog mooier is dan gedacht en véél verder is dan ik ooit vermoedde.

De mobiele telefoon als moderne vogelgids

Steeds vaker is de mobiele telefoon een serieus onderdeel van een vogelwandeling. Er zijn slimme programmaatje waarmee je soorten kunt opzoeken en beluisteren. Maar ook ‘apps’ die een waarneming vastleggen, inclusief de coördinaten en de route die je hebt afgelegd. Pen en notitieblok hebben hun langste tijd gehad.

Lenny Langerveld

Een van de voordelen van vogelen is dat je er bijna niets voor nodig hebt. Een verrekijker en een waterdichte jas en dat is het. Een vogelaar reist licht en kan - als de omstandigheden dat vereisen - binnen een halve minuut buiten staan en de eerste klapper maken. Want vogelen begint al in je eigen voortuin. Vergelijk dat maar eens met bijvoorbeeld zeilen. Proviand inpakken, auto volladen, naar de haven rijden, de motor aan de praat zien te krijgen, de zeilen hijsen en zonder kleerscheuren de haven uit zien te komen. En dan heb ik het alleen nog maar over een dagje rondhangen op de Loosdrechtsche Plassen, daar zit het onderhoud, de voorjaarsschoonmaak en de winterstalling nog helemaal niet bij inbegrepen. Alle hobby's zijn bewerkelijker dan vogelen. Een vogelaar heeft alleen zichzelf nodig. En de Nieuwe Zakgids Vogels van Peter Hayman.

Toch zit er in het vogelen ook best wel wat schot. De tijden veranderen, want wij vogelaars zijn bepaald niet van gisteren. Ik ga niet zo verschrikkelijk vaak mee met de excursies, dus die ene keer dat ik van de partij ben kan ik goed de verschillen zien met een half jaar eerder. Opeens lopen er diverse vogelaars met een stukje techniek in de vorm van hun eigen mobieltje in de broekzak. Achteloos spelen ze er wat mee, om op cruciale momenten toe te slaan. Een gekmakend twijfelgevalletje wordt razendsnel op het mobieltje tevoorschijn getoverd. Ja hoor, de Nachtegaal, het was 'm echt. Absoluut 'not done' maar niets menselijks is vogelaars vreemd: een vogel tot zang proberen te verleiden door zelf de zang tevoorschijn te toveren... op het mobieltje. Vroeger ging het mobieltje uit als je op stap ging; tegenwoordig blijft het juist aan. Vorige week kwam ik er

achter dat een collega die in principe een Merel niet van een Zwartkop kan onderscheiden, op haar mobiele telefoon een schitterende applicatie met foto's en vogelzang heeft. Gerangschikt van hoog (Goudhaantje) naar laag (Roerdomp) kwettert heel gevlugeld Nederland over de burelen van het blad waar ik werk. Ik neem aan dat menig vogelaar vol minachting de schouders ophaalt over zoveel moderne ongein, maar op mij heeft dit alles een héél ander effect. IK-WIL-DIT-OOK. EN-WEL-NU. Maar dat lukt niet, want mijn mobiele telefoon is nogal verouderd. Ik kan er niets mee. Hij is zo groot als een dubbeldeurs koelkast, afkomstig uit de serie van veldapparatuur die de Engelsen gebruikten om tijdens de oorlog hun gecodeerde boodschappen mee door te geven; ik sms nog in streepjes en punten. Maar niet getreurd, want mijn huidige telefoonabonnement loopt nog tot half juni, en daarna sla ik mijn slag. Misschien wordt het toch een iPhone fantaseer ik in stilte, vanwege de ongekende mogelijkheden. Stiekem hoop ik op een razendsnelle evolutie van Shazam. Shazam is een applicatie die je op je mobiele telefoon kan zetten. Hoor je een leuk nummer op de radio of in het café en wil je weten hoe het nummer heet of wie de artiest is? Houd Shazam tegen de speaker en binnen enkele seconden weet je wie de artiest is en hoe het nummer heet. Wat een revolutionaire stap zou het zijn als Shazam ook voor vogels wordt ontwikkeld! 'Hé wat hoor ik daar?' Even de mobiele telefoon tussen de bladeren van de forsythia houden en op je beeldscherm verschijnt het antwoord, inclusief foto: het is de Tuinfluiter. Ik vrees wel, dat 't het einde betekent van de excursies met de Vogelwerkgroep zoals we die tot nu toe kenden, want opeens kunnen we héél goed op eigen houtje de Wielewaal herkennen of de

Siberische Tjiftjaf. Daar hebben we dan Nico, Piet of Bertus helemaal niet meer voor nodig. Tsja, en dan kun je tot slot alleen maar weer constateren, dat niet iedere vooruitgang nou per se een verbetering is.

Een rondje mailen langs de kenners levert de volgende interessante applicaties en toepassingen op. Gebruikt u zelf nog andere handige toepassingen? Of kent u leuke apps? Laat het mij weten via redactie@vwggooi.nl, dan vul ik de lijst in de volgende Korhaan verder aan. Het rijtje tips is onbedoeld wel een iPhone-show geworden, maar dat kan ik ook niet helpen. Een momentopname, zullen we maar zeggen.

Birdsounds

<http://www.birdsounds.nl>

Wat betreft de makers Birdsounds is het vlaggenschap onder de mp3-spelers voor vogelaars nog steeds de Ipod. Die blijft voornamelijk onovertroffen wat betreft tekst en beeldkwaliteit en gebruiksvriendelijkheid: De snelste manier om een vogel op te zoeken. Voor €34,95 kun je bij www.birdsounds.nl de MP3-veldgids *Vogels van België en Nederland* bestellen en tal van andere gidsen met vogels en vogelgeluiden wereldwijd.

Tjilp

De telefoonapplicatie waar mijn collega mee rondloopt, zijn afkomstig van Tjilp, een iPhone applicatie. De applicatie bevat de zang van veelvoorkomende vogels, gesorteerd van meest bekend naar minst bekend. Zo kun je als beginnend ornitholoog eerst de bekende vogels leren kennen, om daarna aan de slag te gaan met de zeldzamere types. En ook gesorteerd van hoog naar laag dus, als je dat wilt.

Wanneer je Tjilp voor de eerste keer opstart, kijkt de applicatie naar je locatie en laadt dan de vogels in die in jouw omgeving voorkomen. Prijs €2,39.

Vogelgids Mobiel.

Digitale vogelgids, voor de mobiele telefoon. Ruim 280 soorten, 300 kleurenfoto's, werkt in principe op iedere mobiele telefoon die over een internet-browser beschikt en over voldoende geheugen beschikt. Kort en bondig wordt de soort beschreven, de Nederlandse, Engelse en Latijnse naam gegeven, de biotoop, soorten die op deze vogel lijken en of 't een broedvogel, standvogel, doortrekker, wintergast of zomergast is.

De kleurenfoto's zijn afkomstig van (amateur)fotografen die belangeloos meewerkten aan het tot stand komen van Vogelgids Mobiel. Periodiek wordt een nieuwe versie naar uw e-mailadres gestuurd, maar de gids hoeft maar één keer te worden aangeschaft. Voor 10 euro.

National Geographic's Handheld Birds

Ook voor de iPhone en te koop in de App Store. HHB (roepnaam op scherm) bevat 867 soorten vogels. Alle soorten zijn voorzien van een eigen profiel, met prachtige getekende plaatjes die je op school ook in een biologieboek niet zouden misstaan. Onder de Engelse naam staat de Latijnse naam vermeld.

Waarneming.nl & WnPda

Hans van Oosterhout mailt: "Misschien ook handig om te vermelden dat je al een aantal jaren gebruik kunt maken van een nieuw programma, WnPda, dat wordt verstrekt door waarneming.nl. Dit programma werkt onder Windows Mobile en is ontzettend handig. Door gebruik te maken van je GPS, kun je in het veld al je waarnemingen op je telefoon invoeren en ze daarna eenvoudig uploaden. Geen notitieboekjes meer nodig en met één druk op de knop, staan de waarnemingen in je eigen overzichten, zodat ze altijd zijn terug te kijken. Voordeel is ook dat de waarnemingen door je GPS direct op de juiste plaats staan, dus geen zoeken meer naar gebiedsnamen en zo." Dirk Prop vult aan, dat WnPda al wel goed bruikbaar is, maar nog wel verbeterd zal gaan worden de komende tijd.

www.everytrail.com

Een applicatie die draait op elk mobiel toestel met GPS. Als je deze applicatie start als je onderweg bent, volgt de apps je route op een kaart. Als je onderweg foto's maakt, worden die gemarkeerd in de route. Eenmaal thuisgekomen, kan je de route en de foto's, inclusief je verhalen, delen met vrienden, bijvoorbeeld in de blog, op twitter, op facebook. Ook leuk als je in het buitenland je weg zoekt.

Ontspannen met Ambiance

Zelfs met ontspannen kan de iPhone je helpen. Ambiance is een simple programmaatje, met veertien geluiden die je kunnen helpen om te ontspannen. Een beek, krekels, regen, golven, de wind en... vogels. Voor de prijs hoeft je 't niet te laten, Ambiance kost 79 eurocent.

Met dank aan Hanneke Sevink, Frank van de Weijer, Hans van Oosterhout, Dirk Prop en Rien Rense.

De Koekoek: Vogel van het jaar 2010

Geliefd of niet geliefd: over Koekoeken is veel te verhalen. In de muziek en fabelkunst is hij ruimhartig bezongen. Maar ook in de wetenschap heeft zijn gedrag brede aandacht gekregen. De Koekoek is namelijk de enige inheemse soort in ons land, die zich als pure parasiet onder de zangvogels begeeft.

Fred van Klaveren

Een van de allereerste woorden, die een baby van amper enkele uren oud te verteren krijgt is, ná 'kiekeboe' en vóór de zelfs prangende vraag 'issie-dan?' (zinloze vraag, want doorgaans bevindt de betreffende kleine zich op verbazend korte afstand van de vraagsteller), een vraag waarmee de "mens-in-de-dop" op uiterst jonge leeftijd al het vogels kijken wordt opgedrongen; een van die allereerste woorden dus, dat is 'koekoek'! Vaak probeerde leuke oom of grappige oma zich daarbij zogenaamd te verstoppen achter het kant van het wiegje. Misschien dat daarom de Koekoek onder jongeren nooit een erg geliefde vogelsoort is geweest, of althans steeds bij velen gemengde gevoelens oproept, zoals ook bij ouderen. Zittend in de pluchen stoel en kijkend naar het einde van de straat, terwijl het licht van de lantaarns spiegelt in de plassen. Kijkend als naar het einde van het leven krijgt de toon van het héle uur zo een dubbele betekenis. Zo van: 'koekoek koekoek', hè-fijn-twee-uur-dan-komt-de-thee-hopelijk-nu-wel-met-het-beloofde-koekje-die-hopelijk-niet-te-slap-is-nu. En tegelijkertijd wetend dat het moment van deze klokslag-twee-uur nooit van z'n levensdagen meer terug zal keren en tegelijkertijd aftellend hoeveel klokslagen van twee uur je nog hoopt te beleven. Dàn krijgt die Koekoek opeens een waardevolle klank, die de levenslust doet sidderen in de kalkarme botten.

Of is de Koekoek minder geliefd, juist door het afkeurenswaardige gedrag van de soort, door eieren en kroost van karekiet, kwikstaart en Graspieper te vervangen door karekiet-koekoeksei, kwikstaart-koekoeksei of graspieper-koekoeksei? En dat tot wel twintig nestjes per koekoekswijf.

Geliefd of niet geliefd: over Koekoeken, u ziet het, is veel te verhalen. In de muziek en fabelkunst is hij ruimhartig bezongen. Maar ook in de wetenschap heeft zijn gedrag brede aandacht gekregen. De Koekoek is namelijk de

enige inheemse soort in ons land, die zich als pure parasiet onder de zangvogels begeeft. Amper drie maanden na het begaan van voornoemde doodzondes gaat de Koekoek al weer voor een lange vakantie naar het verre zuiden. Zijn slachtoffers kansloos achterlatend. Hen geen mogelijkheid biedend om tenminste ook maar één antwoord te krijgen op de vraag 'waarom?'. Laat staan een oprecht excuus.

Waarom is de Koekoek, alle bovenstaande scherts beschouwd, dan toch de soort van het jaar 2010? Dat is omdat het leuk is om zo'n bijzondere vogel meer in het zonnetje te zetten. Een soort die bij velen van u bekend is en bij velen prettige of minder prettige herinneringen oproept. Maar tegelijkertijd een soort die zich hult in een mist van geheimzinnigheid. Hoe kan het dat hij eieren legt met dezelfde kleur en tekening als de eieren van de gastheer? Waarom komt de Koekoek helemaal uit tropisch Afrika om in Nederland als volwassen vogel krap drie maanden te verblijven en dan dezelfde weg weer terug te vliegen? En waar verblijft die vogel dan, daar ver weg van ons?

Wat we weten is dat die interessante en aansprekende soort sterk in aantal achteruit is gegaan. Daarom willen we graag weten hoe het nú met hem gaat in ons werkgebied. Met uw waarnemingen kunnen we een zo compleet mogelijk beeld schetsen van aantallen en verspreiding in het Gooi, de Vechtstreek en de Eemponders.

Op de website van de Vogelwerkgroep (www.vwggooi.nl) kunt u uw waarnemingen invullen, zoals u al zo geweldig deed met de IJsvogel en de Boomklever. Maar waarnemingskaartjes invullen is ook goed. Met z'n allen kunnen we wellicht iets van het mysterie oplossen. En let op: ze zijn al in aantocht. Vanaf de tweede week van april zijn ze te verwachten. De meesten komen nog iets later ons land binnen. Zowel roepende, als zwijgzame vogels kunnen worden gemeld. Het geluid is bekend: één uur slaat de klok!

Koekoek in de kijker

(Persbericht: Koekoek vogel van het jaar)

De Koekoek is in het Gooi uitgeroepen tot Vogel van het jaar 2010. Doel daarvan is, om zoveel mogelijk mensen aan te sporen om de komende maanden op de Koekoek te letten. Waarnemingen kunnen worden gemeld op de website van de Vogelwerkgroep.

Lenny Langerveld

Hoe herken je een Koekoek? Het mannetje van de Koekoek roept z'n eigen naam dus dat is makkelijk. Het klinkt precies als de koekoeksklok bij grootmoeder:

Kóekoek...kóekoek. Zelfs de grootste leek kan in principe een Koekoek herkennen. Toch hebben we 'm al een tijdje niet gehoord en dat klopt, want de Koekoek arriveert pas weer rond 20 april in Nederland, en dus ook bij ons in het Gooi.

Een Koekoek op uiterlijk herkennen is al een stuk lastiger. Het mannetje en vrouwtje zien er ongeveer hetzelfde uit. Het zijn vogels van gemiddelde grootte, met een lengte tussen de 26 en 32 centimeter. Formaat Houtduif. Meest opvallende zaken zijn de gestreepte buik en de nogal afhangelende vleugels. Zelfs in vlucht komen de vleugels van de Koekoek nauwelijks boven het lichaam uit en dat is een kenmerkend beeld. Als je op leidingen of masten een rare Houtduif of Sperwer ziet zitten, met naar beneden hangende vleugels, dan heb je waarschijnlijk een Koekoek in het vizier.

Pleegouders

Na aankomst in het broedgebied, meestal zo in de loop van april, beginnen de mannetjes hun territorium af te bakenen. Hun luide roep schalt in die periode door de bossen en over de velden. De vrouwtjes arriveren ongeveer tien dagen later en gezamenlijk gaan ze dan op pad om te speuren naar geschikte gastouders voor de eieren. De vrouwtjeskoekoek kiest de toekomstige gastouders door vanaf een zitplaats urenlang hun activiteiten te volgen, vooral de vliegbewegingen met nestmateriaal slaat ze gade. Blijkbaar wil ze zéker weten dat haar jongen in een degelijk nest bij een nette familie worden geboren en opgroeien! Als de gastouders de ballotage zijn doorgekomen en even niet in de buurt van hun nestje zijn, legt het vrouwtje van de Koekoek razendsnel een ei in het nest. Als er al eieren in liggen, gooit ze

er met haar snavel een paar uit. Dit doet het vrouwtje niet bij één nest, nee, in de loop van de komende dagen herhaalt ze deze actie nog talloze malen. Ze doet op deze manier aan risicospreiding. Verschillende eieren, op verschillende data in verschillende nesten. Grote kans dat er altijd wel één uitkomt. Deskundigen weten zeker dat de Koekoek er een stuk slechter aan toe zou zijn, als hij eigen jongen zou opvoeden. De uitverkoren vogels zijn altijd een stuk kleiner dan de Koekoek zelf, bijvoorbeeld de Kleine Karekiet, de Heggenmus, de Tuinfluiter het Winterkoninkje of de Tjiftjaf.

Een echt wonder van de natuur is het, dat de eieren van de Koekoek lijken op de eieren van het gastgezin. Een Koekoek die haar eieren in het nestje van de Kleine Karekiet legt, heeft eieren die weliswaar een stuk groter zijn, maar ze lijken wel op de karekiet-eieren. En dus heeft moedertje Kleine Karekiet geen argwaan als ze neerstrijkt op het reuzenei in haar nestje. Een uitverkoren gastouderpaar is trouwens nog niet jarig. Vanaf de allereerste dag stelt het koekoeksjong álles in het werk om de andere eieren of jonge vogels over de rand van het nest te werken. Voor de pleegouders is het voeden van het koekoeksjong loodzwaar. Het vraagt zeer veel voedsel en moet langer dan normaal gevoed worden. Uiteindelijk, na 19 tot 24 dagen, verlaat de jonge Koekoek het nest. De wijde wereld in. Vanaf half juli beginnen Koekoeken al te zwerven in nachtelijke, eenzame tochten naar de winterkwartieren ten zuiden van Kenia. De pas uitgevlogen jongen blijven nog tot in september, daarna trekken ze eveneens weg. Zonder de hulp van de biologische ouders - die ze nooit zullen kennen - zoeken ze op eigen houtje hun weg naar de winterkwartieren in Afrika.

Koekoek heeft 't zwaar

In Nederland zijn ongeveer 6.000 tot 8.000 broedparen. In nagenoeg alle landen van West-

Europa en Centraal-Europa wordt melding gemaakt van teruglopende aantallen. In Engeland is het aantal gedurende de laatste dertig jaar met 60% teruggelopen en ook in het Gooi heeft de Koekoek het zwaar, zo vermoedt men. Veel vogels passen hun trekgedrag en broedperiode aan de klimaatveranderingen aan. Het Roodborstje bijvoorbeeld, broedt merkbaar vroeger. Maar de Koekoek oriënteert zich op de lengte van dag en nacht en past zijn gedrag

niet aan. Daardoor zijn er minder pleegouders dan vroeger te vinden. Maar ook de sterke afname van het aantal rupsen en kevers heeft een nadelig effect op het aantal koekoeken. Hoort of ziet u een Koekoek? Meld uw waarneming op de website www.vwggooi.nl. Met gezamenlijke krachten kunnen we de stand van zaken van de Koekoek in het Gooi, in kaart brengen en meer te weten komen over de aantallen en verspreiding van deze soort.

De Koekoek is onze 'eigen' Vogel van het jaar. Landelijk is de Bruine Kiekendief die eer dit jaar ten deel gevallen. Deze tekst is onder andere gebaseerd op vroegere artikelen uit De Korhaan, (jaargang 29 en 30) van de hand van Mia Kraal en Dick Jonkers. Ook in 1996 was de Koekoek namelijk Vogel van het jaar in het Gooi.

In aangepaste vorm zal deze tekst ook als persbericht worden aangeboden aan de Gooi- en Eemlander.

Geslaagde contactavond

Er heerste woensdagavond 10 maart een gezellige drukte in de recreatiezaal van Serviceflat Westerheem.

Bijna 50 leden luisterden geconcentreerd naar de vele geluiden die Piet Spoorenberg digitaal wist te produceren en menig diepe zucht werd geslaakt. Hoe kun je dat nou allemaal uit elkaar houden? Verzoeknummers kwamen uit de zaal en Piet wist de bijbehorende geluiden te vinden, van zangertjes tot rietvogels, van rovers tot spechten.

Daarna wist Fred van Klaveren het nog spannender te maken: vogelgeluiden in de nacht. Je ziet niets en je hoort veel. Maar wat hoor je? Overtrekkende Smienten. Of waren het Wintertalingen? Voor de één een makkie,

voor de ander nog een lange vogelgeluiden-herkenningsweg te gaan.

De avond werd afgesloten door Frank van de Weijer. Hij leidde de toeschouwers door de wereld van analoog tot digitaal, van opnemen tot afluisteren, van eenvoudige hulpmiddelen tot onbeperkte hulpmiddelen, van website www.ezelsbruggetjes.nl tot website www.vogelgeluiden.nl.

De hoge opkomst belooft veel voor volgende contactavonden, waarover later meer informatie volgt.

André kerkhof (tekst en foto's)

Misleidende geluiden

Carel de Vink

Voordat mijn lezer gaat denken dat ik, voorafgaande aan de komende verkiezingen met bovenstaande titel, doel op loze beloften van politici: De lente is bij uitstek de tijd om op VOGELGELUIDEN te letten. Maar ook daarbij blijft het jaarbreed de moeite waard om oren en ogen open te houden. Want ook in de natuur is wat je hoort niet altijd wat je ook daadwerkelijk onder ogen zult moeten zien!

Het is augustus. Ik rijd op mijn fiets door 'hartje stad'. Autoverkeer raast, brommers ronken en stinken; ergens verderop klinkt lawaai van bouwgereedschap. Dan gebeurt het: uit een boom in de middenberm klinkt het liedje van een Geelgors! Het zagende aanloopje en de slotdissonant. Ik val bijna om, zo abrupt rem ik af. Een achteropkomende fietser moppert. Daar begint het weer: 'die-die-duu-duu-tierelartiewiet'! O nee... er zit een Spreeuw op de onderste tak. Zijn eerste imitatie was 'fabelhaft'. De tweede aanvankelijk ook. Ik ben gefopt. Eigenlijk verwacht ik dat de vogel zal hervatten met het luid lachende geluid van een Groene Specht of het hilarische gegil van een Waterral. Maar er volgt gewoon een hoop spreeuwengekwetter.

Als grage vogelontdekker reageer ik niet zelden op wat ik hoor. Maar dat kan, zoals hierboven geschetst, teleurstellend zijn. Spreeuwen kunnen er wat van. Zuivere wulpjodels, onmiskenbaar goudpleviergefluit. Zelfs het roffelen van de Grote Bonte Specht heb ik kunnen herleiden naar deze gespikkelde meestervervalsers. Afgelopen herfst was er zelfs eentje die het elektronische drupgeluid tot in perfectie nadeed, waarmee een van onze burens zijn autoalarm inschakelde. Ik weet niet of mijn buurtgenoot erin gevlogen is, maar ik vond het telkens opnieuw een rare gewaarwording om het autosignaal vanaf het dak of uit mijn achtertuin te horen. Merels kunnen er ook wat van. Regelmatig klinkt in hun lied (trouwens ook bij de Spreeuw) de volle roep van de Wielewaal. Gewoonlijk volgt er op het melodieuze deel van de merelzang een toegift van knarsende en kwetterende geluiden. Een Gaai, de roep van de 'Grote Bonte' en de contactroep van Putter, Sijs en Koolmees heb ik kunnen noteren. Vriend Roodborst kent ook zo'n uitloperje na zijn roller. In gebieden met veel Zwartkoppen pakt hij geregeld hun liedje mee. Compleet met

de volle toon ervan. Een paar jaar terug hoorde ik half oktober een Fitis zingen. Dat geluk kun je soms nog hebben, maar deze 'Fitis' had toch wel een wonderlijke orangerode borst! Ook uit het keeltje van deze soort: het liedje van de Bonte Vliegenvanger (driemaal herhaald) in november. En een zomerse nabootsing van het onnavolgbare liedje van een Europese Kanarie. Zanglijsters hebben, naast veel fragmenten van andere soorten, een voorkeur voor de kreet van Scholeksters. Een Grote Lijster nabij de Natuurbrug begon verleden voorjaar steevast met driemaal het fluitsignaal van een scheidsrechter. Leuk was om hetzelfde bij een sportcomplex terug te horen uit de snavel van een Merel. Tot ergernis van een eveneens zwartgerokte KNVB-concurrent!

Eksters en Gaaien hebben een murmelend voorjaarsrepertoire waarin onder andere de roep van de Goudvink is opgenomen. En wat moet je denken van een Vink die in plaats van zijn eigen vinkenslag een combinatie zingt van Groenling (een lange triller), gevolgd door een 'puttie'-reeks als van een heuse Putter! In de zang van een Veldleeuwerik zitten ook vaak elementen van andere vogels: Kievit, Grutto, Tureluur, Rietgors en zelfs Watersnip. Op zijn beurt wordt hijzelf weer 'geleend' door menige Spreeuw.

Bekende geluidvervalsers zijn Spotvogel, Bosrietzanger, Rietzanger en Blauwborst. En in het zachte brabbelgedeelte van hun zang ook Tuinfluiter en Braamsluiper. Toch maken deze laatste zes soorten hun plagiaat zelden geloofwaardig af. Nog voor je denkt een Rietgors of Baardman te horen, vloeit het 'leengeluid' over in dat kenmerkende geluid van hun ware oorsprong. Nachtegalen kopiëren ook, maar geven er hun eigen onmiskenbare timbre aan. De 'Kievit' klinkt teveel als Nachtegaal om echt op een buitelandse weidebewoner te lijken.

Veel lastiger maakt de Koolmees het ons. Die is echt in staat vanuit een februariboom een zuivere Gierzwaluw te laten klinken. Of een zingende Rietgors (maar dan met geelgroen verenkleed) vanuit het winterriet. Een heel winterseizoen had ik rond mijn huis een Koolmees die na het neerstrijken een pure kuifmeesroller liet horen. Om vervolgens zichzelf te antwoorden in koolmeestaal. Ook andere mezen (Glanskop, Matkop, Staart- en Pimpelmees) en Goudhaan, Zwarte Mees en Boomkruiper heb ik uit zijn keel gehoord. Eenmaal bleek zelfs de roep van een Halsbandparkiet afkomstig van de grootste van onze mezen. Nabij het Bussumse hertenkamp, waar veel honden worden uitgelaten op de hei, noteerde ik: in drie minuten vijf series van vier tot acht metalige 'tuut'-geluidjes als van een hondenfluitje. Pas daarna volgde de gewone roep van: de Koolmees.

Al deze soorten staan bekend om hun nabootsing* Maar er zijn er vast nog veel meer te ontdekken. Hier volgen er nog een

paar als uitsmijter. In de zang van een Boomleeuwerik zitten ook regelmatig enkele flarden van de (ook weer bij Spreeuwen populaire) roep van Witgat, Grote en Kleine Bonte Specht en Scholekster.

Een unieke uitzondering vormde volgens mij die Graspieper op 12 juli 2005 in Noordpolder te Veld: in plaats van het gebruikelijke liedje, dwarrelde deze keer op keer omlaag met een triller als van een kooikanarie, gemengd met het 'luu-luu-luu' van Boomleeuwerik en het geknutter van een Kneu. Het was dat ik hem pal vóór mij zag, anders had ik niet geweten met welke vogelsoort ik te maken had!

Tenslotte nog een waarschuwing: Binnen de bebouwde kom, maar ook bij boerderijen kun je nog op het verkeerde been gezet worden door kooivogels. Beo en Grijsz Roodstaartpapegaai zijn gewiekste misleiders. Ze beloven je een Wielewaal, maar wees op je hoede!

Zijn we zo toch weer terug bij...? Nee, laat ik het toch maar niet over politici hebben.

*)Thijsse noemt ook (Gekraagde) Roodstaart, Grauwe Klauwier en Klapekster. Zie Jac. P. Thijsse: Vogelzang (1965) p. 52. Van deze soorten heb ik zelf geen voorbeelden kunnen noteren. In het variabele liedje van de Zwarte Roodstaart valt mogelijk ook wel nog af en toe wat leuks te ontdekken!

Excursies in het buitenland

In 2004 was het een groot succes: de excursie naar dat mooie eiland [Lesbos](#) met zijn bijzondere vogelsoorten. En dat gaan we herhalen: van 18 t/m 25 mei. We vliegen vanaf Schiphol met ArkeFly en landen op het vliegveld bij Mytilini. Het verblijf is in het [Panoramahotel](#) bij Petra (heel idyllisch gelegen en met zwembad en zo) op basis van 2-persoonskamer met ontbijt. Lunch kan ieder onderweg zelf regelen en het avondeten is heel gezellig in een van de vele eetgelegenheden in het nabijgelegen plaatsje Petra of andere plaatsjes. Misschien kunnen we nog een Griekse avond regelen met die inspirerende zanger Foti. Vervoer op het eiland doen we zelf met gehuurde auto's. Enige informatie is [hier](#) vinden. Het verslag van de excursie in 2004 (6MB) is digitaal per e-mail op te vragen bij buitenland@vwggooi.nl.

De kosten voor vliegreis, hotel met ontbijt en autohuur bedragen €645,- per persoon. Vooruitlopend op de inschrijving zijn 28 plaatsen gereserveerd en bij het schrijven van dit verhaal zijn nog maar vijf plaatsen beschikbaar. Reageer dus snel als je nog mee wilt.

Ook dit jaar organiseert de Commissie Buitenland **een 3-daagse excursie speciaal voor de senioren van onze vereniging**. Het verblijf in Duitsland, op nog geen 120 km van het Gooi, is van 5 t/m 8 oktober 2010 in het kleine maar fijne hotel [Inselgasthof Nass](#) in Rees-Grietherort, met niet alleen een bijzonder goede keuken, maar ook met een prachtig uitzicht over de Rijn.

Overdag maken we excursies langs die bijzondere uiterwaarden van de Rijn, bevolkt door vele soorten ganzen, eenden, steltloperij en verzin maar. Ook is er een goede kans om de nutria (beverrat) waar te nemen.

Ook gaan we naar het [Wildpark](#) in Isselburg met zijn berenbos en vogelrijke bossen. Bij

een oriënterend bezoek konden we bij de ingang al een Goudvink fotograferen.

En vlak bij het Wildpark is ook nog een Naturpark.

Ook kunnen we naar die fraai aangelegde [Kasteeltuyn](#) van de Wasserburg in Anholt. Misschien kunnen we ook nog een anderhalf uur durende vaarexcursie maken op de Rijn, maar dat hangt van de overige belangstelling af; voor ons alleen is de boot te groot.

En als het slecht weer is, dan is er nog niets aan de hand. Dichtbij gelegen plaatsjes als Rees en Wesel (ja, van die burgemeester en die ezel) bieden dan genoeg vertier. En dat op nog geen 120 km van het Gooi.

Tijdig aanmelden is van belang, want er zijn slechts 16 plaatsen beschikbaar.

De kosten bedragen voor drie dagen halfpension (hotel, uitgebreid ontbijt en heerlijk diner): €210,- per persoon.

Inschrijfformulieren zijn op te vragen bij de leden van de Commissie Buitenland, via e-mail buitenland@vwggooi.nl of door het formulier te downloaden op www.vwggooi.nl.

De onderstreepte teksten leiden op www.vwggooi.nl naar de onderliggende website of e-mail.

André Kerkhof

Foto's: Cobie Hoogeboom

Verslag excursie Sallandse Heuvelrug (27 maart 2010)

Rond 6.30 uur kwamen twaalf mensen bij elkaar op de parkeerplaats van bezoekerscentrum De Sallandse Heuvelrug. Plotseling vlogen er drie zwarte vogels over: Zwarte Spechten!!!. Iedereen was blij; wat stond ons nog meer te wachten vandaag?.

Ingrid Koedijk

Parallel aan de Nijverdalse Bergweg, tot 09.00 afgesloten voor gemotoriseerd verkeer, liepen wij drie kilometer door het bos naar de hei. Daar aangekomen hoorden wij de jodelende roep van een vliegende Wulp en het bolderen van het Korhoen. Matthijs Bakker is gelukkig langer dan gemiddeld en hij zag een rood stipje op de hei. Het werd al snel drukker en er stonden genoeg telescopen zodat iedereen de eerste korhaan van de dag kon zien. Om 7.45 uur vloog hij weg richting parkeerplaats. Verder lopend vlogen er twee Barmsijzen over. Links vloog een korhaan op en ging in de top van een den zitten.

Gedurende de periode van 13 maart tot 3 mei staan er vrijwilligers van het IVN Hellendoorn-Nijverdalen met telescopen klaar. Wij kregen een folder van het Nationale Park over Korhoenders en er werd verteld dat er al twee korhoenjongen zijn geslagen door de Havik. Een Klapekster zat in een dode boom. De eerste Boerenwaluw werd gezien.

We gingen verder en zagen een korhaan in de verte. Deze was wel het mooiste te zien omdat hij in een vrij open stuk zat. Tijdens de koffiepauze vloog een vrouwtje Blauwe Kiekendief voorbij en een Raaf in het gezelschap van Zwarte Kraaien. Later nog een mannetje Blauwe Kiekendief. Toen wij onze weg door de hei vervolgden zong de Veldleeuwerik zijn mooie voorjaarsliedje.

Via een laantje met rododendrons kwamen wij in het bos van Landgoed Sprengenberg. Onder

een doolhofzwam zat een nesthol van een Grote Bonte Specht. Een mooie manier om droog te blijven als het regent. Toen wij hadden besloten om bij de kruising linksaf te gaan hoorden wij weer Zwarte Spechten. Het waren er toevallig weer drie en zij gaven een hele mooie show weg: vliegend, roffelend, gillend. Alle geluiden waren te horen. Wij ontdekten twee nestholtes in een boom, waarvan de bovenste erg vers was. Deze werd dan ook een paar keer geïnspecteerd door man en vrouw. Bertus van den Brink en Helmoet Vos installeerden zich om mooie foto's te maken en Frank van de Weijer kon een filmpje maken met zijn fototoestel.

We hebben een hele tijd genoten van de voorstelling van de Zwarte Spechten. Net toen wij ons hadden omgedraaid om verder te gaan vloog er een Visarend over.

Het beheer om ruimte te maken voor het Korhoen en andere heidebewoners is goed te zien. Sinds de middeleeuwen was het gebied begroeid met heide en begin 20^e eeuw vond bebossing plaats om verstuing tegen te gaan. Nu worden de bomen met wortel en al uitgetrokken maar niet weggehaald. Wij maakten een praatje met een Overijsselse boswachter van Natuurmonumenten. Na de lunchpauze gingen wij via een crosscountrypad verder.

We staken weer de Nijverdalse Bergweg over en liepen langs een pad met jeneverbesbomen. Een zwarte ree flitste voorbij en een vrouwtje Kleine Bonte Specht (Zebraspecht in verband

met de rugtekening) bracht ons weer in euforie. Verder door het bos waar de Glanskop en de Kuifmees te zien waren. Het fietspompje van de Zwarte Mees was duidelijk te horen. Een Kruisbek werd in de top van een den gezien. Een Sijs zwaaide ons uit. Omstreeks 16.00 uur waren wij terug bij de parkeerplaats, na een zeer geslaagde excursie

met vele hoogtepunten. Vogels die niet in het verslag zijn genoemd maar wel gezien of gehoord zijn, waren: Boomleeuwerik, Roodborsttapuit, Havik, Fitis, Boompieper, Torenvalk, Bruine Kiekendief, Geelgors, Buizerd en Holenduif.

Foto's Frank van de Weijer

Veldwaarnemingen

Engbert van Oort

Roerdomp	10-02-10	1	wijk Cronenburgh, Loenen, H. en M Groen, foeragerend
Grote Zilverreiger	30-01-10	2	Noordpolder te Veen, Eemnes, D. Jonkers, niet eerder op die locatie waargenomen
Lepelaar	08-03-10	1	Cors Rijkse Weg, Eemnes, E.+ G. van Oort, foeragerend
Pijlstaart	08-03-10	6	Noordpolder te Veld, Eemnes, E.+ G. van Oort, foeragerend
Zomertaling	18-03-10	1	Noordpolder te Veld, Eemnes, D. Jonkers, rustend
Zeearend	08-03-10	1	Noordpolder te Veld, Eemnes, C. de Vink, vloog meermalen kort op en ging vervolgens op de Zomerdijk zitten
Blauwe Kiekendief	25-01-10	1	Maatpolder, Eemnes, G. Bieshaar, overvliegend, foeragerend
Havik	09-03-10	1	Maatpolder, Eemnes, G. Bieshaar, eerst een Kievit geslagen en vervolgens onder een boerenkar plukkend
Boomvalk	05-03-10	1	Maatpolder, Eemnes, G. Bieshaar, jagent tussen spreuwen
Slechtvalk	11-02-10	1	Sportpark Bussum, C. de Vink, overvliegend in volle glijvlucht
Waterral	07-02-10	1	Gooyergracht, Blaricum, T. Hilhorst, 300 m samen olopend
Scholekster	05-03-10	37	Maatpolder, Eemnes, G. Bieshaar, foeragerend en rustend
Kleine Plevier	08-03-10	1	Noordpolder te Veld, Eemnes, C. de Vink, vroeg exemplaar
Bontbek Plevier	08-03-10	3	Noordpolder te Veld, Eemnes, C. de Vink, E. + G. van Oort, foeragerend en rustend
Zilverplevier	v.a. 03-03	3 x 1	Maatpolder, Eemnes, G. Bieshaar, D. Jonkers, veelal overvliegend
Bonte Strandloper	18-03-10	34	Noordpolder te Veld, Eemnes, D. Jonkers, foeragerend
Kemphaan	08-03-10	80	Noordpolder te Veld, Eemnes, E.+ G. van Oort, foeragerend
	18-03-10	46	Noordpolder te Veld, Eemnes, D. Jonkers, M. de Graaf, foeragerend
Watersnip	08-03-10	18	Noordpolder te Veld, Eemnes, E.+ G. van Oort, foeragerend
	09-03-10	7	Maatpolder, Eemnes, G. Bieshaar, overvliegend, foeragerend
Grutto	05-03-10	300	Noord Ervenweg, Eemnes, G. Bieshaar, foeragerend, waarvan
IJslanse Grutto		2	Noord Ervenweg, Eemnes, G. Bieshaar, geringd in Engeland
Tureluur	05-03-10	21	Noord Ervenweg, Eemnes, G. Bieshaar, foeragerend
Kokmeeuw	18-03-10	1	Noordpolder te Veld, Eemnes, D. Jonkers, M de Graaf, rustend, met een opvallende zalmkleurige borst en buik
Steenuil	14-03-10	1	Nw. Bussummerweg, Huizen, C. de Vink, vloog op 3 m hoogte over de rijweg, helder in lamplicht van de auto's
IJsvogel	08-02-10	1	Jaagpad langs de Vecht, Nieuwersluis, H.+M. Groen, langsvliegend
Groene Specht	20-03-10	1	Horn- en Kuijerpolder, Vreeland, D. Jonkers, E. van Oort, gehoord
Boomleeuwerik	13-03-10	1	Bijvanck, Blaricum, D. Jonkers, overvliegend
Veldleeuwerik	19-03-10	2	Maatpolder, Eemnes, G. Bieshaar, overvliegend, rustend
Kramsvogel	14-02-10	3	Zevenenderdrift, Laren, G. Bieshaar, foeragerend
Zwartkop	24-02-10	1	Dr. Kuiperlaan, Bussum, C. de Vink, vroege zang
Tjiftjaf	24-12-09	1	Koopweg, Bussum, C. de Vink, 2 x roepend en vertrok in een tuin
Glanskop	31-01-10	1	Parrewijn, hHuizen, D. Jonkers, uitsluitend gehoord
Boomkruiper	17-02-10	1	Eemnesserweg, Eemnes, G. Jaspers, foeragerend op vetbol
Raaf	23-03-10	3	Bijvanck, Blaricum, D. Jonkers, overvliegend
Ringmus	31-03-10	42	Hoefijzer, Loenen, E. + G. van Oort, foeragerend in tuin
Keep	12-01-10	2	Dorotheagaarde, Bussum, C. Rosier, foeragerend
Goudvink	14-02-10	2	Zevenenderdrift, Laren, G. Bieshaar, foeragerend

Mutaties Ledenbestand

Nieuwe Leden

AUSSEMS, MW M.E.	KORTE GODELINDESTRAAT 25	1402 WR	BUSSUM	06	21692621	G
BOOMGAARD, MW E.A.	CEINTUURBAAN 100	1403 AG	BUSSUM	035	6937909	G
BRAAKSMA, MW B	LIJSTERLAAN 56	1403 BB	BUSSUM			G
EVERARD, M.C.	HUIZERSTRAATWEG 43	1411 GL	NAARDEN	035	6948840	G
GIESKENS, D	ZANDVOORTWEG 202	3741 BL	BAARN			G
GROENENBERG, MW A.J.	MARTERLAAN 49	1261 EW	HILVERSUM	035	7730029	G
HAAR, MW H VAN HET	ORANJEWOUDESTRAAT 27	1333 XL	ALMERE	036	5329277	G
HUBERT, F.	NEPTUNUSSTRAAT 63	1223 HK	HILVERSUM	035	6835331	G
HUBERT, MW S.	NEPTUNUSSTRAAT 63	1223 HK	HILVERSUM	035	6835331	H
IN DER MAUR, L.A.	DE LANGE GANGH 7	1398 CV	MUIDEN	0294	263750	H
JANMAAT, MW E.M.	KREKELMEENT 21	1218 EA	HILVERSUM	035	6934871	G
KAMER, MW N	TEN KATELAAN 4	1215 BW	HILVERSUM	035	6249211	H
KREEMER, MW I.	HERENGRACHT 81B	1398 AD	MUIDEN	0294	261680	G
KUIJPER, R	TULPSTRAAT 6A	3742 RP	BAARN	06	22938566	G
MEKENKAMP, F	TEN KATELAAN 4	1215 BW	HILVERSUM	035	6249211	G
REBEL, H	BLARICUMMERSTRAAT 28	1271 BL	HUIZEN	035	5260372	G
SCHOTMAN, P	KERKPAD 18	1261 JT	BLARICUM	035	5312609	H
SINOO, R	LIBELLEMEENT 46	1218 CG	HILVERSUM	035	6930491	G
STRUJIS, R	WALRAVEN VAN HALLHOF 32	3762 XP	SOEST	035	6014296	H
VIERTHOUTEN, MW W	AUGUSTUSSTRAAT 96	1335 DX	ALMERE	06	52084914	G
WETERINGS, MW E	GODELINDEWEG 16	1412 HD	NAARDEN	035	6942961	G
WIERSEMA, P.L.	NOOLSEWEG 26	1261 ED	BLARICUM	035	5334033	G
ZAANE, MW A VAN	KERKPAD 18	1261 TJ	BLARICUM	035	5312609	G
ZIJLSTRA, B.J.H.	KORTE GODELINDESTRAAT 25	1402 WR	BUSSUM	06	21692621	G

Adreswijzigingen

BERGER, J.P.C.	RUWIELSTRAAT 7	3626 AJ	NIEUWER TER AA	0294	232320	G
IVN EEMLAND	VAN LENNEPLAAN 76	3768 XL	SOEST	035	5415564	M
KESSEL, MW R VAN	NIEUWSTAD 128	1381 CE	WEESP	0294	418998	G
KOSTELIJK, J P	DROSSAARD 38	1412 NS	NAARDEN	035	6946777	G
KOSTELIJK, J P	GRAAF FLORIS V WEG 35-7	3739 NC	HOLL. RADING	035	6946777	G
LINDENBURG-TOUW, MW A M	VAN HOUTENLAAN 15	1272 KC	HUIZEN	035	5241514	H
STEVENS, M W J	TUDDERENDERWEG 175	6137 CD	SITTARD	06	10381640	G
VELSEN, MW J J M VAN	CELEBESSTRAAT 36	3742 DD	BAARN	035	6838604	E
VER TOT BEH VN NATUURMONUMENT	POSTBUS 9955	1243 ZS	'S-GRAVELAND	035	6562044	M
VERENIGING NATUURMONUMENTEN	MEENTWEG 115	3755 PD	EEMNES	035	6562044	M
WOORD, F F VAN DE	OOSTERMEENT NOORD 114	1274 SG	HUIZEN	06	53510286	G

Overleden

MW J ZWART-BROUWER	KOEKOEKLAAN 3 C8	1403 EA	BUSSUM	035	6931380	G
--------------------	------------------	---------	--------	-----	---------	---

Bedankt

MW G VAN ESSEN	NARCISSTRAAT 36	1271 NG	HUIZEN	06	52005327	G
F A VAN KLAVEREN	BERKENHOF 3	1241 VP	KORTENHOEF035	6561426		G
MW A VAN KLAVEREN-VAN OORD	BERKENHOF 3	1241 VP	KORTENHOEF035	6561426		H
MW C J VAN DER KOOY	COLENZO 32	3761 GG	SOEST	035	6021775	H
F RAAP	ACHTERWILLENSWEG 68	2805 JZ	GOUDA	0182	527905	H

Verslag Algemene Ledenvergadering van de Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken

Donderdag 25 maart 2010 in de Bethlehemkerk te Hilversum

Aanwezige bestuursleden Rien Rense, André Kerkhof, Piet Spoorenberg, Bep Dwars
Poul Hulzink, Han Westendorp, Wobbe Kijlstra

Aanwezige leden Volgens presentielijst: 34

1. Opening en mededelingen bestuur

De voorzitter, Rien Rense, opent de vergadering en heet iedereen van harte welkom, in het bijzonder de nieuwe leden. Van een aantal leden is een bericht van verhindering ontvangen. Deze zijn bekend bij het secretariaat.

De agenda wordt vastgesteld met dien verstande dat aan punt 8 de herbenoeming van de bestuursleden 'voorzitter' en 'avifauna' worden toegevoegd.

Mededelingen bestuur:

- Fernand Jager wordt bedankt voor zijn inzet als coördinator van het tuinvogelonderzoek. Hij is er na vele jaren mee gestopt. Gelukkig is er al een opvolger bekend namelijk Egbert Leijdekker.
- Ook Atie en Frans van Klaveren worden bedankt voor hun inzet en betrokkenheid bij de jeugdcursus. Na eerst de volwassenen cursus te hebben getrokken en daarna de jeugdcursus zijn ze nu gestopt. Rien spreekt zijn grote waardering uit voor wat zij in de afgelopen jaren hebben gedaan voor de vereniging.
- Peter Jan Senteur en Mieke Pieren van de zwaluwenkring hebben de afgelopen maanden veel werk verzet om fondsen te werven voor het plaatsen van een zwaluwentil in Huizen. Dat heeft tot resultaat geleid. Na toezeggingen van de Alliantie en Vogelbescherming, is er nu ook een toezegging van het Prins Bernard Cultuurfonds. Daarmee is de financiering van de eerste til rond. Deze wordt nu besteld en kan hopelijk snel geplaatst worden op het surfstrand in Huizen.
- In de vorige vergadering is melding gedaan van een erfenis voor de VWG. De afhandeling wordt deze zomer verwacht. Het bestuur zal in de najaarsvergadering voorstellen doen voor de besteding en de daarbij te volgen procedure.

2. Vaststellen verslag Algemene Ledenvergadering van 26 november 2009

Het verslag wordt ongewijzigd vastgesteld.

3. Algemeen jaarverslag 2009

De voorzitter licht het jaarverslag toe. Er is weer een groot aantal activiteiten uitgevoerd, waaronder nieuwe zoals de werkgroep broedvogelinventarisaties. Enkele zijn gestopt: de trektelpost, de jeugdcursus en het Goois Vogelnet. We kunnen met tevredenheid terugkijken: de activiteiten worden goed bezocht en er is enthousiasme en inzet.

Het jaarverslag is tot stand gekomen dankzij de bijdragen van de verschillende sub- en werkgroepen.

Het verslag wordt vastgesteld.

4. Financieel Jaarverslag 2009

De penningmeester, André Kerkhof, licht voor de laatste keer het financiële verslag toe. Het verslagjaar is in financiële zin ook positief verlopen en afgesloten met een positief resultaat van €1595. Het totale vermogen bedraagt €18.962.

Rien bedankt André voor zijn toelichting. Het financiële jaarverslag wordt goedgekeurd.

5. Verslag Kascommissie

Elsje van der Velde leest namen de kascommissie het verslag van de kascommissie voor. Door omstandigheden is het de kascommissie niet gelukt in volledige samenstelling bij elkaar te komen om de boeken te controleren.

Omwille van de tijd en voortgang heeft de controle plaatsgevonden op 24 maart door Elsje van der Velde in bijzijn van Egbert Leijdekker en de penningmeester.

Gebleken is dat de ontvangsten en betalingen door de penningmeester op overzichtelijke wijze zijn verantwoord en dat bij steekproefsgewijze controle de bijbehorende stukken als nota's en andere bonnen konden worden aangetoond. Voorgesteld wordt om de penningmeester te bedanken voor zijn

activiteiten als gebleken en voor de medewerking en uitleg bij de controle van de stukken en decharge te verlenen voor het gevoerde beleid.

In aanvulling op dit officiële verslag maakt Elsje van de gelegenheid gebruik voor een persoonlijke noot in verband met het gegeven dat het de laatste keer is dat André dit 'grootse werkstuk' heeft verricht. Na het spel 'petje op, petje af' bedankt Elsje André voor het verrichte werk 'ENORM PETJE AF'!

6. Decharge Bestuur

De vergadering verleent het bestuur decharge voor het gevoerde beleid.

7. Benoeming kascommissie

Afgesproken wordt de benoeming van de leden van de kascommissie door te schuiven naar de algemene ledenvergadering van november.

8. Bestuurssamenstelling en -verkiezing

Piet Spoorenberg wordt herkozen als lid namens de subgroep Avifauna.

Rien Rense wordt herkozen als voorzitter.

Egbert Leijdekker wordt gekozen als penningmeester.

Voor de vacature voor de subgroep Communicatie is nog geen kandidaat; deze vacature blijft open.

De benoeming van de nieuwe penningmeester betekent afscheid van de oude. Rien Rense bedankt André voor al het verzette werk in de afgelopen 10 jaar. Dankzij de inzet en energie van André is veel veranderd en vooral verbeterd:

- het beheer van de financiële middelen van de vereniging is geconcentreerd.
- naast beheer is er ook aandacht voor nieuw beleid bij het opstellen van de begroting.
- er is naast de voorjaarsvergadering een najaarsvergadering gekomen.

André heeft zich een nauwgezette, accurate en stimulerende penningmeester getoond. Naast het penningmeesterschap is hij een van de initiators van de commissie buitenland geweest en heeft hij de nodige aandacht aan de communicatie besteed (denk aan het Vliegenvluggertje).

Rien is verheugd om als blijk van waardering, aan André de oorkonde voor leden die zich bijzonder verdienstelijk voor de vereniging

hebben gemaakt, te kunnen uitreiken.

Daarnaast krijgt André ook bloemen en een prachtige "kip". De kip symboliseert de vereniging, die door de goede zorg van André jarenlang gouden eieren heeft gelegd.

André geeft aan met veel plezier terug te kijken op de afgelopen tien jaar. Er is veel gebeurd en binnen de vereniging zijn gigantisch veel activiteiten ontplooid. Als boodschap geeft André mee 'be good and tell it'.

Voor zijn opvolger heeft André de portemonnee met inhoud (drie gulden) die hij tien jaar geleden in de overdracht heeft gekregen bewaard (en een kasboek uit 1986). Hij wenst Egbert veel succes. De vergadering bedankt André voor het vele werk dat hij heeft verzet

9 Rondvraag

Engbert van Oort geeft aan dat het Vogelopvangcentrum Midden-Nederland aan de nieuwe wettelijke eisen is getoetst en voldoet aan de hoogste klasse. Daarmee is het voortbestaan gegarandeerd. Er wordt nu gedacht aan uitbreiding van de opvang voor roofvogels en reigerachtigen en landelijke opvang voor Ooievaars.

De voorzitter sluit onder dankzegging voor ieders inbreng de vergadering.

Foto's: Han Westendorp

Goois Jaaroverzicht 2009

Ook dit jaar is het weer tijd voor een jaaroverzicht van de vogels die in het Gooi zijn waargenomen. Hierbij 2009 in vogelvlucht.

Hans Oosterhout

In 2009 werden er in het Gooi 238 soorten vogels waargenomen, in voorgaande jaren waren dit er 240 (2008), 252 (2007), 242 (2006), 238 (2005) en 233 (2004). Ook dit jaar waren er in het najaar geen noordwestelijke stormen, waardoor er amper zeevogels werden gezien bij de klassieke trektelpost in Muiden.

Via het Goois Vogelnet werden 96 mailtjes verzonden. Door de grote vlucht van www.waarneming.nl blijken veel waarnemers hun meldingen niet meer in te sturen, omdat deze direct zijn na te lezen op de site. Door de afname van het aantal mailtjes, is dan ook besloten om het Goois Vogelnet per 1 januari 2010 stop te zetten. Mensen die hun waarnemingen door willen geven kunnen dit via waarneming.nl doen, of anders via het forum van de VWG, www.vwggooi.nl.

De start van 2009 was ongekend koud, januari had langdurige vorst in petto, waardoor er in het hele land langdurig geschaatst kon worden. Het voorjaar en de zomer waren warm en droog in vergelijking tot voorgaande jaren. Het najaar was nat en de winter begon in 2009 vroeg, met veel sneeuwval en ijs in december.

Januari

Bij de Huizerpier begint het jaar als de voorgaande jaren, het mannetje Eidereend zwemt weer trouw rond de eilandjes bij de pier en zal hier het hele jaar gezien worden. Ook is het mannetje IJseend weer aanwezig bij de Huizerpier, de vogel wordt voor het laatst gezien op 15 februari. Het vaste mannetje Witoogend in de grachten van de Vesting Naarden zal tot 31 januari te zien zijn. Na de heftige vorstperiode in januari verdwijnt de vogel en zoals het zich nu laat aanzien, zal hij in de volgende winter niet meer terugkeren. Het vrouwtje Witoogend van de Noordwal in Huizen wordt tot 30 maart daar gezien en keert op 3 juli weer op haar vaste plek terug. In december zal echter blijken dat de vogel geringd is en daardoor een 'Escape' betreft.

De vaste Klapekster van de Tafelbergheide blijft tot 13 maart overwinteren. Ook overwintert er een vogel in Polder Achteraf en worden vogels gezien op de Bussumerheide en op de Westerheide. Tijdens de strenge vorstperiode worden op veel plekken groepen Barmsijzen gezien, de grootste groep betreft 450 vogels bij de Kromme Goog, vanouds een favoriete plek voor Barmsijzen die hier

op de Zwarte Elzen foerageren, in gezelschap van grote groepen Sijzen. Tot halverwege maart worden hier flinke groepen gezien. Op veel plekken worden overwinterende Grote Gele Kwikstaarten aangetroffen, het lijkt er op dat de soort steeds algemener wordt als overwinteraar in ons werkgebied. Ook worden in de winterse periode op veel plekken Houtsnippen gezien, de soort wordt tijdens winterweer veel makkelijker opgestoten. Ook zijn kleinere neef Bokje wordt enkele malen opgestoten langs open watertjes, waar de vogels in zware winters eenvoudig te zien zijn. Overwinterende Blauwe Kiekendieven worden geregeld gezien in de Bovenmeent, bij de Huizerpier, bij Polder Achteraf en in de Eempolders.

Begin januari wordt enkele malen in de buurt van Weesp een Roodhalsgans gezien. De vogel blijkt erg vliegerig en is slecht voor weinigen weggelegd. 16 Januari verschijnt een Zwarte Zee-eend op de Spiegelplas. Op 24 januari is een Roodkeelduiker kortstondig aanwezig op het Gooimeer bij de Huizerpier.

Langzamerhand beginnen Zeearenden vaste voet aan de Gooise grond te krijgen. Zo wordt op 10 januari een vogel gezien op het ijs van het Eemmeer en op 25 januari vliegt een vogel over het Gooimeer. Later in het jaar zullen nog veel meer meldingen volgen.

Februari

Op 1 februari wordt een winterse Kleine Zilverreiger gezien in de Horstermeer. Van 6 tot 9 februari verschijnen twee vrouwen Witoogend, in gezelschap van een hybride mannetje Witoogend x Kuifeend op de Vecht bij Fort Uitermeer. Op 14 februari worden waarschijnlijk dezelfde vogels gezien in Weesp. Op 7 Februari is een Kuifduiker aanwezig in de Spiegelplas.

Begin Februari beginnen de plaatselijke Raven weer vocaal te worden en hun territoria af te bakenen. Het ziet er naar uit dat er dit jaar vier broedparen in het Gooi aanwezig zijn, in het Spanderswoud, op de Laapersheide, bij de Valse Bosjes en op de Westerheide. Helaas zullen ook dit jaar geen jongen gezien worden, waardoor succesvolle broedgevallen vooralsnog niet kunnen worden aangetoond, predatie en voedselgebrek lijken hier de oorzaken van te zijn.

Op 14 februari wordt de eerste Bontbekplevier gezien in de Eempolders. Op 20 Februari wordt een overvliegende Ruigpootbuizerd opgemerkt boven de Noordwal in Huizen. Op 21 februari worden de eerste Grutto's gezien in de Eempolders. De 25e vliegen er 30 Kraanvogels over Loosdrecht, de 27e een groep van 14 over de Westerheide en op de 28e vliegt een solitaire vogel over de Eempolders. 26 februari verschijnt een Kuifduiker in de Haven Ballast bij Muiden.

Maart

Op 3 maart wordt een Rotgans opgemerkt in de Eempolders, op de 11e blijkt deze vogel hier nog aanwezig. Op 7 maart wordt een ongeringde Dwerggans gevonden in de Bovenmeent, de vogel blijkt erg plaatstrouw, trekt op met Brandganzen en laat zich doorgaans erg goed zien. Op 28 maart wordt deze vogel voor het laatst gezien. Op 15 maart wordt een groep van 7 Raven gezien in de Bovenmeent. De vogels komen uit de richting van het Spanderswoud en verdwijnen het Naardermeer in. Waarschijnlijk zijn het puberende jonge vogels (van voorgaande broedjaren, hoogstwaarschijnlijk van buiten ons werkgebied) die ontdekt hebben dat er in het Naardermeer grote groepen ganzen broeden en dat hun eieren een makkelijke voedselbron zijn. Op veel plekken in de Bovenmeent worden kapotte ganzeneieren gevonden.

Op 11 maart verschijnt een Klapekster in de Bovenmeent, deze vogel blijft hangen tot de 24e. Kraanvogels worden overvliegend gezien op de 1e (5 over Hilversum en 38 over de Eempolders), op de 21e (2 over Eemnes) en op de 28e (1 over de Zanderij Crailo).

Vanaf 20 maart worden er bij de Noordwal in Huizen weer Geoorde Futen aangetroffen. De groep groeit uiteindelijk uit tot maximaal 21 vogels op 6 april en de laatste vogels worden gezien op 4 mei. Ook worden Geoorde Futen gezien bij de Machine van het Naardermeer, maximaal twee vogels zwemmen hier rond. Op 22 maart wordt een Roodhalsgans gezien in de Bovenmeent. De groep ganzen waar de vogel in verblijft wordt opgeschrikt door helikopters en de Roodhalsgans kan niet meer worden teruggevonden.

2009 blijkt een goed jaar voor overtrekkende Ruigpootbuizerds, want op 22 maart wordt er weer een vogel gezien, overtrekkend over de Bovenmeent. Op 28 maart verschijnt de eerste Beflijster op een van de vaste plekken, bij de Aardjesberg op de Westerheide, deze zingende man blijft enkele dagen hangen. Tot in ieder geval 30 april worden er doortrekkende vogels gezien, voornamelijk op de heidevelden, de grootste groep bestaat uit zeventien vogels die op 9 april wordt opgemerkt bij de Groeve Oostermeent in Blaricum.

Op 21 maart is een Zilverplevier kortstondig aanwezig bij de Huizerpier en op 29 maart verschijnt er weer eens een mannetje Buffelkopeend op het Naardermeer. Deze waarschijnlijke escape blijft in ieder geval tot 4 april.

Maart blijkt een goede maand voor doortrekkende of zwervende Zeearenden. Op de 5e wordt een vogel gezien boven het Naardermeer en de 28e wordt behalve een hoog overtrekkende vogel, ook een pleisterende vogel in de Bovenmeent gezien.

Op 30 maart wordt een zingende Europese Kanarie gezien in het centrum van Hilversum, ook vliegt er op deze dag een vogel over de Noordwal in Huizen. Naast de kleine populatie Roeken langs de A1 bij Muiden lijkt de nieuwe kolonie bij Loenen aan de Vecht het steeds beter te doen, dit jaar worden er minimaal 32 nesten geteld.

De eerste zomergasten komen in Maart op de volgende data binnen. Op de 5^e Zomertaling, de 7^e Kleine Plevier en eerste zingende Tjiftjaf, de 12^e Blauwborst, op de 17^e Oeverzwaluw en Boerenzwaluw, de 24^e Purperreiger, de 28^e Huiszwaluw, Gele Kwikstaart, Fitis en Boompieper, op de 30^e Porseleinhoen en Gekraagde Roodstaart,

April

Rondom de Natuurbrug van Zanderij Crailo wordt geregeld een baltsend paartje Kleine Barmsijs gezien, het heeft er alle schijn van dat de vogels hier gebroed hebben.

Op 3 april wordt een extreem vroege doortrekkende Grauwe Kiekendief gezien over de Natuurbrug bij Zanderij Crailo. Dezelfde dag wordt alweer een Ruigpootbuizerd gezien, ditmaal boven de Eempolders. Op 5 april worden twee Kuifduikers ontdekt tussen Muiden en Muiderberg. Op 6 april wordt een erg vroeg Kleinst Waterhoen gehoord in de Bovenmeent, zoekacties in de daarop volgende nachten hebben helaas geen succes. Op dezelfde dag vliegt een Zwarte Wouw over Haven Ballast bij Muiden. Op 8 april wordt een Kuifduiker in zomerkleed ontdekt bij de Huizerpier. De volgende dag is de vogel nog steeds aanwezig. Op 8 april vliegt er ook een Zwarte Wouw over Ankeveen.

Op 9 April wordt kortstondig een Buidelmees gezien bij de Machine van het Naardermeer. Vervolgwaarnemingen blijven uit. Wel worden rondom de Haven Ballast bij Muiden, geregeld roepende vogels aangetroffen. Broedpogingen kunnen dit jaar helaas niet worden vastgesteld. Een dag later vliegen drie Kraanvogels over Polder Achteraf. Op 13 april wordt een Duinpieper gevonden op de Natuurbrug van de Zanderij Crailo, de vogel blijkt erg tam en laat zich de hele dag uitstekend zien; de volgende dag blijkt de vogel vertrokken. Op 16 april wordt de eerste Bosruiter

gezien in de Bovenmeent. Op 18 april wordt een Morinelplevier opgemerkt in de Eempolders, helaas wordt de waarneming pas enkele dagen later met begeleidende foto's bekend gemaakt.

Van 6 tot 15 april is een Velduil te zien in Polder Achteraf, de vogel jaagt iedere avond in de schemering over het moerasgebied en laat zich erg mooi zien. Op de Loenderveensche Plas wordt nog een groep Geoorde Futen ontdekt, deze vogels baltsen veelvuldig en zal uiteindelijk uitgroeien tot vijftien vogels.

Op 17 april vliegt een Rosse Grutto in volledig zomerkleed over de Bovenmeent. Op 19 April doet een Poelruiter de Bovenmeent aan en wordt deze door veel vogelaars bewonderd. Op 20 April vliegen een Europese Kanarie over de Vliegheide en een Zwarte Wouw over de Bovenmeent. De volgende dag vliegen twee Zilverplevieren over Hilversum en op 23 april wordt een Kleine Zilverreiger gezien in de Bovenmeent. Op 25 april vliegt een Zomertortel over Hilversum Zuid en 28 april blijkt een verzwakte Wilde Zwaan aanwezig in de Bovenmeent, een uitzonderlijke late datum voor de soort. Op de 29e is daar een Steenloper aanwezig en worden twee Steltkluten ontdekt. Deze laatste zullen de volgende dag nog aanwezig zijn. Op 30 april wordt een man Engelse Kwikstaart gezien in de Bovenmeent. Ook op 7 mei blijkt deze vogel nog aanwezig.

April blijkt een goede maand voor doortrekkende Rode Wouwen met waarnemingen op de volgende data: 7 april (Hilversum Zuid), 10 april (Blaricum), 16 april (Bovenmeent) en 19 april (Hilversum Zuid).

Vanaf 30 april is in de Bovenmeent weer een Porseleinhoen te horen, later in het jaar worden juveniele vogels gezien, waardoor er gesproken kan worden van een succesvol broedgeval. Vanaf 23 april wordt rondom de Kromme Rade geregeld een zingende Wielewaal gehoord, tot tenminste 6 juli blijft de vogel hier aanwezig, zou hier ook een broedpoging hebben plaatsgevonden?

Qua fenologie kunnen de volgende data genoemd worden: op 1 april Snor, op de 2^e Rietzanger, 3^e Boomvalk, 6^e Vissdief en Sprinkhaanzanger, 8^e Gierzwaluw en Kleine Karekiet, 10^e Zwarte Stern, Braamsluiper en Bonte Vliegenvanger, 11^e Nachtegaal, 13^e Tuinfluiter, 15^e Koekoek en Grasmus, 17^e Fluiter, 22^e Bosrietzanger en Grauwe Vliegenvanger en op de 24^e Spotvogel

Mei

Op 1 mei wordt een langsvliegende Noordse Stern gezien in de Bovenmeent, deze waarneming valt samen met een instroming in de rest van Nederland. In onze regio is deze kustgebonden soort nog altijd een zeldzaamheid. Zowel op de 1e als op de 2e Mei

vliegt een solitaire Kraanvogel over de Bovenmeent. Op 4 mei wordt een Ralreiger gemeld in de Nieuwe Keverdijkse Polder, uitgebreide zoekacties hebben helaas geen resultaat. Vanaf 5 mei worden er geregeld Temmincks Strandlopers gezien in de Bovenmeent, het hoogste aantal is zes exemplaren en de laatste vogels worden op 17 mei gezien. Op 9 mei vliegt een Zeearend over het Naarderbos en een Zwarte Wouw over de Gooimeerkust en de 11e wordt weer een Zeearend gezien, ditmaal in de Eempolders. Op 18 en 19 mei wordt een vogel gezien rondom de Bovenmeent.

Op 12 mei vliegt er weer een Zwarte Wouw over, wederom over de Bovenmeent. Op 13 mei trekt een Grauwe Kiekendief over Hilversum en nog een Zwarte Wouw over de Westerheide. In het Spanderswoud blijken minimaal vier territoria van Fluiter aanwezig. Ook zijn er territoriale vogels aanwezig bij de Aardjesberg en op de Laapersheide. Op 11 mei wordt er weer een Duinpieper gezien, ditmaal op de Westerheide.

Op 12 mei verschijnt een Drieteenstrandloper in de Bovenmeent. De enige Roodpootvalk voor de regio dit jaar trekt op de 15e over Bussum. Op 16 mei trekt een Rode Wouw over Nigtevecht.

In mei worden geregeld roepende Kwartels gemeld vanuit de Eempolders. Op de 27e is een roepende vogel aanwezig op de Bussumerheide en de volgende dag een vogel op de Westerheide. Ook verschijnen er in mei op diverse plekken Witvleugelsterns, met als grootste groep vier exemplaren in de Bovenmeent op 10 mei.

Bij de eilanden tussen Muiden en Muiderberg blijkt een groeiend aantal Krooneenden aanwezig. Op 3 mei worden hier ruim honderd vogels gezien. Andere goede plekken voor de soort zijn de Machine van het Naardermeer en de Haven Ballast ten westen van Muiden, waar ook meerdere paren tot broeden zijn gekomen.

Op 21 mei worden drie Kleine Zilverreigers overvliend opgemerkt in de Bovenmeent. Op 26 mei is hier een Krombekstrandloper aanwezig. Op 28 mei wordt een baltsend paartje Witoogend gezien op de Wijde Blick, helaas blijven vervolgvlaar-nemingen uit. De 31^e wordt een roepende Cetti's Zanger opgemerkt ten westen van het Naardermeer.

De zomervogels arriveren op de volgende data in mei: 1e Grote Karekiet en 8e Wespindief.

Juni

Op 6 juni zijn twee Chileense Flamingo's kortstondig aanwezig op het Gooimeer bij de Stichtse Brug. Op dezelfde dag verschijnt een Krombekstrandloper in de Bovenmeent en is hier ook een Poelruiter te zien. Boven Naarden wordt een grotere arend gezien, helaas heeft de waarnemer geen verrekijker bij zich. De belronde

van Gooise Vogelaars blijkt weer eens effectief, want vanuit de Bovenmeent kan de vogel worden opgepikt, maar helaas is de vogel dan al zo ver weg, dat de determinatie niet rond gemaakt kan worden, en de vogel als een vrij zekere Schreeuwarend de boeken in zal gaan. Ook vliegt er op 6 juni een Zwarte Wouw over de Overscheensche Polder. Op 12 juni vliegt een Kleine Zilverreiger over De Kampen. Ook dit jaar roept er weer een Kleinst Waterhoen in de Polder Achteraf. Alleen op 14 en 19 juni wordt een vogel gehoord.

Op 20 juni wordt een Kwartel opgejaagd in de Nieuwe Keverdijksche Polder. 28 juni is een Geelgors ter plaatse op de Aardjesberg. Op 30 juni is een roepende Kwartelkoning aanwezig in de Bovenmeent, hoogstwaarschijnlijk een doortrekker, want de daarop volgende avonden wordt de vogel niet meer gehoord.

Juli

Op 3 juli verschijnen weer Geoorde Futen langs de Noordwal, de vogels worden tot diep in december waargenomen en de groep is maximaal negen exemplaren groot. Begin juli zijn de eerste groepen Casarca's weer te zien op het Eemmeer bij de Stichtse Brug. De grote van de groep groeit langzaam tot een ongekend aantal van 540 exemplaren op 17 juli. Nog steeds is niets bekend over de herkomst van deze enorme aantallen Casarca's. Ook wordt op de nieuwe eilanden ten oosten van de Stichtse Brug (de Natte Hond), een broedpaar Dwergsterns ontdekt. Het broedgeval mislukt jammerlijk, maar de vogels worden onregelmatig gezien tot in ieder geval 6 september.

De Natte Hond blijkt een goede plek voor steltlopers, van 11 tot in ieder geval 21 juli worden hier twee Strandplevieren gezien, op 19 juli worden ook twee Kanoeten en een Krombekstrandloper (die blijft tot de 31e) gezien en op 21 juli blijkt een Gestreepte Strandloper aanwezig. Op de 26^e wordt hier kortstondig een niet gedetermineerde 'Jager' gezien. Een drietal Kleine Zilverreigers is op 19 juli aanwezig.

Voor de Reuzenstern blijkt de Natte Hond ook een welkome rustplek. Vanaf 21 juli wordt de eerste vogel gemeld, en uiteindelijk zijn er maximaal 7 vogels aanwezig op 9 augustus. De laatste vogel wordt op 5 september gezien.

Op 4 juli vliegt een Rode Wouw over 's-Graveland en is een man Strandplevier aanwezig in de Bovenmeent. Op 9 juli vliegt een Zwarte Wouw over de Tafelbergheide. Op 13 juli wordt een roepende Kwartel opgemerkt in de Horstermeer. Op de 15^e is een Rosse Grutto kortstondig aanwezig in de Bovenmeent. Vanaf 17 juli worden Witvleugelsterns opgemerkt bij de Natte Hond en op het Gooimeer, de laatste wordt gezien op 6 september. Op de 27^e is wederom een

Krombekstrandloper aanwezig in de Bovenmeent. Op 31 juli blijkt een roepende Kwartelkoning aanwezig bij de Natte Hond.

Augustus

Op 5 augustus wordt in de wijk Aetsveld in Weesp een melding gedaan van een foeragerende Kleine Vliegenvanger. Op 13 augustus wordt de enige Zwarte Ooievaar dit jaar gezien, boven de Machine van het Naardermeer. Op 21 augustus vliegt een groep van maar liefst elf Zilverplevieren over de Noordwal in Huizen. De 22^e is een Zomertortel aanwezig in het parkje achter Hotel Newport in Huizen, de tweede en laatste waarneming van deze soort in het Gooi dit jaar. Op 25 augustus worden twee Gestreepte Strandlopers gevonden op de eilanden van de Natte Hond. Hier verblijven ook geregeld Krombekstrandlopers, tussen de een en drie exemplaren. De 29^e is hier een Zilverplevier aanwezig op de nieuwe eilanden. Op 30 augustus wordt weer eens een vrouw Witoogend gezien bij Fort Uitermeer.

Op 31 augustus wordt enkele malen kort een Hop gezien op de Tafelbergheide, de vogel blijkt erg vliegerig en is slechts aan twee waarnemers gegund. Wel wordt er tijdens de zoektochten naar de vogel een juveniele Grauwe Klauwier ontdekt. Deze zeldzame regiosoort laat zich de daaropvolgende dagen erg goed zien en blijft in ieder geval tot 13 september aanwezig. De laatste waarneming van deze soort dateert van 28 mei 2004.

September

Op 3 september wordt een Drieteenstrandloper gevonden op de eilanden van de Natte Hond, ten oosten van de Stichtse Brug. De vogel blijkt de volgende dag ook nog aanwezig. Ook is hier een groep van dertien Krombekstrandlopers aan het foerageren. Op de 4^e wordt een Duinpieper gezien op de akkers van het Corversbos, waar ook een Ortolaan ter plaatse is. De 16^e wordt een overtrekkende Duinpieper gezien bij de Natuurbrug en de 19^e een vogel ter plaatse in een grote groep Graspiepers en Tapuiten op de Zuiderheide bij het Bluk.

Op 6 september wordt een Steenloper gevonden op de Natte Hond, de vogel blijkt de volgende dag ook nog aanwezig. Op 8 september wordt het vrouwtje Witoogend weer opgemerkt bij Fort Uitermeer. Op de 10^e wordt een Draaihals gezien op het talud van de Stichtse Brug, twee dagen later zit er een vogel bij de Loenderveensche Plas. Op 10 september wordt er door een jogger een Morinelplevier opgejaagd op de Tafelbergheide, twee vogelaars hebben het geluk om de vogel onafhankelijk van elkaar op te zien vliegen. Op de 11^e vliegt een Ortolaan over de Tafelbergheide. Op de 13^e

verschijnen twee Krombekstrandlopers in de Bovenmeent, deze blijven tot 1 september hangen. Op 18 september vliegen twee erg late Zwarte Wouwen over de Bovenmeent en 19 september vliegt een Geelgors over Hilversum Zuid.

Vanaf begin september wordt geregeld een Roodhalsgans gemeld uit de Eempolders. De vogel trekt op met Nijlganzen en blijkt geleewiekt en daarmee een 'escape'. Ook worden in september weer flink wat Visarenden gemeld, doorgaans overtrekkende vogels, maar zoals gewoonlijk blijven er weer wat vogels hangen rondom het Naardermeer en de Ankeveensche Plassen.

Oktober

Twee Vrouwtjes Witoogend worden op 8 oktober gezien langs het Bergse Pad in Ankeveen, mogelijk zijn dit dezelfde vrouwtjes die geregeld op de Vecht worden gezien. Op de 28^e wordt na vele zoektochten een zingende Cetti's Zanger gevonden langs de Gooimeerkust bij de Eukenberg. Na vangsten van twee vogels op de ringpost van Oud Naarden, op 19 september en 17 oktober groeiden de vermoedens dat de soort, die langzaam zijn broedgebied in Nederland aan het uitbreiden is, het Gooi ook wel eens gekoloniseerd zou kunnen hebben. De vondst van de zingende vogel is dus geen complete verrassing, maar schiept wel hoop voor het komende voorjaar. De vogel wordt in ieder geval tot diep in december op deze plek gezien, maar ook op andere plekken langs het Gooimeer, dus wellicht zitten er al meerdere broedparen, het komende voorjaar zal dit uit moeten wijzen.

Op 12 oktober wordt een juveniele Kleine Jager langstrekkend gezien bij Muiden. Op 14 oktober vliegen drie Geelgorzen over de Natuurbrug, Op 20 oktober vliegt hier nog een vogel over. Op de 14^e komt hier ook een Oeverpieper overvliegen. Op 23 oktober trekken drie Beflijsters mee met een grote groep Kramsvogels over het centrum van Hilversum. De 31^e worden twee vogels gezien op de Westerheide. Op 28 oktober is een Rosse Grutto aanwezig op de Natte Hond.

Op 20 oktober wordt een overvliegende IJsgors gezien bij de Natuurbrug, op de 28^e vliegt er eentje over de Eempolders. Op 27 oktober wordt een Grote Pieper gezien in de Aetsveldsche Polder bij Weesp. Ook op 6 november blijkt deze vogel nog aanwezig. Op de 20^e vliegt ook een Rode Wouw over Huizen.

Op 31 oktober verschijnt het mannetje IJseend weer

bij de Huizerpier, zoals gewoonlijk is hij doorgaans te vinden tussen de groepen Brilduikers. De vogel zal zijn achtste winter ingaan op deze plek. Nooit eerder is de vogel hier zo vroeg teruggekeerd, eerdere data waren 29-11 (2008), 23-12 (2007), 17-11 (2006), 17-12 (2005) en 6-12 (2004).

November

Op 8 november wordt een Geelgors gezien op de plek van de Cetti's Zanger bij de Eukenberg. Op 20 november wordt een Europese Kanarie opgemerkt in het parkje achter hotel Newport in Huizen, hier vliegt ook een IJsgors over. Op 21 november wordt weer eens een vrouwtje Witoogend aangetroffen op de Vecht bij Fort Uitermeer.

Op 20 november wordt een Kuifduiker ontdekt bij de Huizerpier. De vogel blijft hier langdurig aanwezig. Ook wordt op deze dag een Rode Wouw opgejaagd in de Eempolders, de vogel wordt later ook boven Huizen opgemerkt. Op 29 november wordt een Roodhalsfuut gezien op het Gooimeer bij de Huizerpier, ook op 5 en 7 december wordt de vogel hier gezien.

December

Op 1 december worden Kraanvogels gezien boven 's-Graveland (26) en gehoord boven Naarden (minimaal één). Op 4 december wordt een mannetje Buffelkopeend opgemerkt op het Gooimeer bij Oud Naarden, dit zal ongetwijfeld de ontsnapte vogel zijn die hier al jaren onregelmatig rondzwemt. Bij de Huizerpier vliegen twee Grote Zee-eenden voorbij. Deze vogels worden op de 7e nogmaals gezien bij het Naarderbos. Die dag zijn hier ook twee Kuifduikers en een Geoorde Fuut aanwezig.

Op 5 december wordt een Parelduiker opgemerkt bij de Huizerpier. Dezelfde vogel wordt op de 7^e terug gevonden bij het Naarderbos. Op 11 december worden twee Rotganzen gezien bij de Haven Ballast en de 13e zit er een vogel in een grote groep Brandganzen in de Noordpolder beoosten Muiden. Op 12 december duikt er weer eens een Zeearend op, ditmaal in de Kampen. Ook de 16^e blijkt deze vogel daar weer of nog aanwezig. Op 13 december wordt er een Siberische Tjiftjaf gevangen op de ringpost van Oud Naarden. Op 20 december vliegt een Ruigpootbuizerd over de Keverdijkse Polder. Uitzonderlijk zijn de twee Sneeuwgorzen die op 24 december op de Tafelbergheide worden aangetroffen.

Op de volgende pagina staat de lijst van waargenomen vogels

Lijst van alle waargenomen vogelsoorten in 2009

Knobbelzwaan	Boomvalk	eend	Grote Pieper	Kwikstaart	Zwarte
Blauwe	Turkse Tortel	Kluut	Klapekster	Vink	Ooievaar
Kiekendief	Zwartkop	Draaihals			Kleine Jager
Pontische		Matkop	Wilde Eend	Kuifduiker	Tapuit
Meeuw	Roodhalsgans		Temmincks	Regenwulp	Appelvink
Sprinkhaanzan- ger	Slechtvalk	Grote Zee-eend	Strandloper	Rouwkwikstaart	
	Zomertortel	Kleine Plevier	Duinpieper	Keep	Ooievaar
	Fluiter	Groene Specht	Gaai		Zwartkop- meeuw
Kleine Zwaan		Kuifmees		Geoorde Fuut	
Grauwe	Rotgans		Pijlstaart	Wulp	Beflijster
Kiekendief	Waterral	IJseend	Gestreepte	Winterkoning	IJsgors
Grote	Koekoek	Bontbekplevier	Strandloper	Europese	
Mantelmeeuw	Tjiftjaf	Zwarte Specht	Boompieper	Kanarie	Lepelaar
Snor		Zwarte Mees	Ekster		Dwergmeeuw
	Casarca			Aalscholver	Merel
Wilde Zwaan	Porseleinhoen	Nonnetje	Zomertaling	Zwarte Ruiters	Sneeuwgorst
Havik	Kerkuil	Strandplevier	Krombekstrand- loper	Heggenmus	
Reuzenstern	Fitis	Grote Bonte	Graspieper	Groenling	Wespendief
Spotvogel		Specht	Kauw		Kokmeeuw
	Bergeend	Pimpelmees		Roerdomp	Kramsvogel
Taigarietgans	Kleinst			Tureluur	Geelgorst
Sperwer	Waterhoen	Brilduiker	Wintertaling	Roodborst	
Visdief	Stenuil	Morinelplevier	Bonte	Putter	Zwarte Wouw
Bosrietzanger	Goudhaan	Kleine Bonte	Strandloper		Stormmeeuw
		Specht	Oeverpieper	Woudaap	Zanglijster
Toendrarietgans	Krooneend	Koolmees	Roek	Poelruiter	Ortolaan
Buizerd	Kwartelkoning			Nachtegaal	
Noordse Stern	Bosuil	Buffelkopeend	Kwartel	Sijs	Rode Wouw
Kleine Karekiet	Vuurgoudhaan	Goudplevier	Kemphaan		Zilvermeeuw
		Boomleeuwerik	Waterpieper	Ralreiger	Koperwiek
Kleine Rietgans	Tafeleend	Boomklever	Zwarte Kraai	Groenpootruiter	Rietgorst
Ruigpootbui- zerd	Waterhoen			Blauwborst	
Dwergstern	Ransuil	Grote Zaagbek	Roodkeelduiker	Kneu	Zeearend
Rietzanger	Grauwe	Zilverplevier	Bokje		Kleine
	Vliegenvanger	Veldleeuwerik	Engelse	Kleine	Mantelmeeuw
		Boomkruiper	Kwikstaart	Zilverreiger	Grote Lijster
Grauwe Gans	Witooeend		Raaf	Witgat	
Visarend	Meerkoet	Middelste		Zwarte	Bruine
Zwarte Stern	Velduil	Zaagbek	Parelduiker	Roodstaart	Kiekendief
Grote Karekiet	Bonte	Kievit	Watersnip	Kleine Barmsijs	Geelpootmeeuw
	Vliegenvanger	Oeverzwaluw	Gele Kwikstaart		Cettis Zanger
Dwerggans		Buidelmees	Spreeuw	Grote	
Torenvalk	Kuifeend			Zilverreiger	
Witvleugelstern	Kraanvogel	Krakeend	Dodaars	Bosruiter	
Braamsluiper	Gierzwaluw	Kanoet	Houtsnip	Gekraagde	
	Baardman	Boerenzwaluw	Noordse	Roodstaart	
Kolgans		Wielewaal	Kwikstaart	Grote Barmsijs	
Roodpootvalk	Topper		Huisbus		
Holenduif	Scholekster	Smient		Blauwe Reiger	
Grasmus	IJsvogel	Drieteenstrand- loper	Fuut	Oeverloper	
	Staartmees	Huiszwaluw	Grutto	Paapje	
Grote Canadese		Grauwe	Grote Gele	Kruisbek	
Gans	Eidereend	Klauwier	Kwikstaart		
Smelleken	Steltkluut		Ringmus	Purperreiger	
Houtduif	Hop			Steenloper	
Tuinfluiter	Glanskop	Slobeend	Roodhalsfuut	Roodborsttapuit	
		Kleine	Rosse Grutto	Goudvink	
Brandgans	Zwarte Zee- strandloper		Witte		

Ontvangen literatuur

Samenstelling: Paul Keuning

Dit is een selectie uit de lijst van tijdschriften gericht op vogelnieuws, met name uit de regio.

Argus jrg. 34 (4) dec. 2009 Faunabescherming. Jérôme Bignon 'Fransen hekelen ganzenvergassing', met verbazing en verontwaardiging constateert de Franse jagersorganisatie dat er in Nederland alleen in de wintermaanden al ruim honderdduizend ganzen vergast worden.

Dier en Milieu jrg. 85 (1) jan. 2010 Vakblad voor handhavers op het gebied van Dier en Milieu. Mr. A. Tubbing 'Gedragscode Waterschappen redt het niet bij rechter'. De VZZ, Vereniging voor Zoogdierkunde, heeft met succes bezwaar aangetekend tegen het in de Gedragscode Flora- en faunawet' opgenomen vrijstellingsbesluit. Hierdoor blijven de waterschappen gebonden aan de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn. H. Peters meldt dat de milieupolitie samen met GNR en de gemeente het vorig jaar veel misstanden heeft rechtgezet op het Laapersveld, het Laapersbos en Laapersheide. Zo is asbest opgeruimd langs het spoor, waar ook paarden en pony's stonden en is er veel gedumpt afval verwijderd. Y. Bosma 'Vogels en pootringen', de auteur verwijst voor de regelgeving naar de website www.aid.nl/groendes.k.

Tussen Duin en Dijk jrg. 9 (1) 2010 Natuur in Noord-Holland. W. Ruitenbeek 'Fazanten: zal onze oudste exoot verdwijnen?' Het afnemen van het half open landschap leidt ertoe dat, nu Fazanten ook niet meer uitgezet worden ten behoeve van de jacht, dat deze exoot sinds de Romeinse tijd misschien verdwijnt uit ons landschap. K. Roobeek 'Meeuweninventarisatie in het stedelijk gebied van Alkmaar'. Opgeteld is het aantal broedparen van Stormmeeuw, Zilvermeeuw en Kleine Mantelmeeuw is sinds 1990 toegenomen van enkele broedgevallen tot over de duizend nu. Uit de Nieuwsflits: de Limitische Heide is voor wat betreft reptielen de soortenrijkste plek van West-Nederland. Hier vind je: zandhagedissen, levendbarende hagedissen, ringslangen en hazelwormen.

Dutch Birding jrg. 32 (1) 2010 C.s. Roselaar e.a. 'Maskergors bij Castricum in nov.'07 en herkenning van ondersoorten'. V. v.d. Spek 'Birding in Kyrgystan'. Naast de vogels van Zuidoost-Europa, fraaie sino-Himalaya exemplaren als de Ibisnavel. E. Winkel 'Hemprichs Meeuw en de Witoogmeeuw, zoek de verschillen'. F. Jiguet e.a. 'Onbeschreven karekiet, standvogel in Marokko, verschilt in kleur, formaat en vleugellengte van de trekkende karekiet'. S.N.G. Howell 'Identificatie van het Zwartbuikstormvogeltje'. D. Murdoch

'Kaalkopibissen in Syrië'. L.M. Ruiz Gordón 'Coouderschap met de Putter bij de Kleine Karekiet'. In WP reports en DB Actueel weer tientallen bijzondere waarnemingen, vaak met mooie foto's.

Limosa jrg. 82 (3/4) 2009 Tijdschrift van de Nederlandse Ornithologische Unie en SOVON. 110-bladzijden dik Themanummer over de Waddenzee. B.J. Ens e.a. 'Aantalontwikkeling van wadvogels in de Ned. Waddenzee in 1990-2008'. B. Spaans 'Oost,West, Thuis Best: op welke schaal benutten Kanoeten het Waddengebied?' P.J. v.d. Hout 'Slechtvalken en steltlopers in de Waddenzee.' J.A. v. Gils 'Hoe de draagkracht van de Waddenzee vogelaantallen op de Banc d'Arguin beperkt'. J. Reneerkens e.a. 'Waarom overwinteren sommige Drieteenstrandlopers in de Waddenzee, terwijl andere tropische stranden verkiezen?' T. Lok e.a. 'De lepelaarpopulatie van de Wadden: komt het einde van de groei in zicht?' R. Kleefstra e.a. 'Kleine Zilverreigers in de Waddenzee; van mediterrane naar Nederlandse wadvogel.' E.W.M. Stienen e.a. 'De achteruitgang van de Visdief in de Waddenzee: exodus of langzame teloorgang?' W. Fontijn en M. Jonker 'Stormvogeltjes op de Waddenzee; een nieuw fenomeen?' M. Versluys e.a. 'Regenwulpen langs de Friese waddenkust in het voorjaar van 1997-2007'.

De Kruisbek jrg. 53 (1) febr. 2010 Vogelwacht Utrecht. Th. Jansen 'Vogelgeweld op Cyprus', in de trektijd is dit eiland naast Malta een ideale bestemming om interessante vogels te zien. F. v. Maurik 'Kraanvogels in Diepholz- Duitsland'. Uit de afdelingen: Amersfoort e.o. brengt binnenkort het stadsvogelproject Gevleugeld Schothorst uit; Driebergen/Doorn twee landgoederen zijn geïnventariseerd: Walenburg en Moersbergen. Het was een mager Kerkuilenjaar. Nieuwegein-IJsselstein e.o. presenteerde in november na tien jaar opnieuw een complete broedvogelatlas van Nieuwegein, getiteld 'Broedvogels in Nieuwegein. Waar, hoeveel en trends'. De werkgroep weidevogelbescherming vond het afgelopen jaar minder nesten van Tureluurs en vooral van Grutto's dan voorafgaande jaren.

Meerkoet 2009 (4) Natuurvereniging Wierhaven. Het afgelopen jaar wordt bestempeld als zeer mager. Leuke waarnemingen: Parelduiker (mrt.) , Reuzenster, Zwarte Wouw, 200 Groenpootruiters ,15 Witgatjes en 600 Dwergmeeuwen. In mei: Kleine Plevier en Temmincks Strandlopers. B. Woets 'Den Oever is door stuw een belangrijke

doortrekplaats voor soorten als de Veldleeuwerik, de Graspieper, Bergeenden en de Spreeuw'.

Meerkoet 2010 (1) Twee oktober 2009: Exemplarisch een dagje vogels kijken met de waarnemers van Wieringen bij Seeduyn. Die ochtend is goed voor 349 Jan-van-Genten. Verder Zwarte Zee-eenden, een Roodkeelduiker en Grote Sterns. Een Middelste en een Grote Jager lieten zich zien, verder de Noordse en de Grauwe Pijlstormvogel. Interessante meeuwensoorten: een Drieteenmeeuw en een Vorkstaartmeeuw. Als krent in de pap zagen ze nog een Rosse Franjepoot.
Van Nature jrg. 20 (1) febr. 2010 Geen specifiek vogelnieuws, Gebied oostelijk van Naardermeer wordt ontdaan van fosfaten, waardoor landbouwgrond verandert in bloemrijk grasland.

Landschap Noord-Holland jrg. 37 (1) 2010 R. Slings e.a. 'Maatwerk voor weidevogels rond kasteel Marquette bij Heemskerk.' Zorgvuldig beheer door boswachter Ger Stoker(†), waarbij de waterstand hoog gehouden werd en waarbij vossenroosters geplaatst werden, doen de Kievit en de Tureluur het hier uitstekend.

Onze Waard jrg. 40 (4) 2009 Natuur- en Vogelwacht 'De Alblasserwaard' Themanummer 40 jaar N.V.W.A. Wat stel je je voor van het landschap tussen Papendrecht en Dordrecht? Zware bagger-industrie en grootschalige landbouw, niet een gebied om onze volgende excursie naar toe te plannen. Toch zijn de vogelaars hier in staat om het jaar rond het complete werkgebied bij te houden met winter- en watervogeltellingen, broedvogel-inventarisaties en regelmatige trektellingen. Een vogelclub om jaloers op te zijn, met in eigen beheer een streeknatuurcentrum zo groot als het bezoekerscentrum van het GNR. Met de Grutto gaat het ook in het zwaar bemeste veenweidegebied niet goed.

Sovonnieuws jrg. 22 (4) 2009 Vogelonderzoek Nederland. F. Hustings e.a. 'Duinpieper, een schaarse doortrekker', deze soort wordt door tellers regelmatig ten onrechte genoteerd. A. Boele 'Zeldzame broedvogels 2009: van Kleinst Waterhoen tot Zwarte Wouw'. Olaf Klaassen 'Voor wie van spektakel houdt: het nieuwe Meetnet Slaapplaatsen'. R. Heemskerk e.a. 'Effect klimaatverandering op algemene broedvogels'. Uit het afstudeeronderzoek van Ria Heemskerk blijkt het effect van klimaatverandering minder groot te zijn dan verwacht: soorten die naar Afrika trekken beginnen in de lente vijf dagen eerder, voor vogels die naar Zuid-Europa gaan is er een verschuiving van slechts twee dagen en bij de standvogels zijn er geen verschillen te destilleren uit de BMP-gegevens.

De Tringiaan jrg. 33 (1) 2010 febr. VWG Schagen e.o. Uit het korte verslag van de weidevogelbeschermers blijkt de Grutto met 40% achteruit geheld te zijn (van 84 naar 50 broedgevallen). Predatie is ten opzichte van vorige jaren eerder toedien afgenomen. M. Markx 'Trekten wel en wee', in december konden bij Petten honderden duikers en Stormmeeuwen genoteerd worden.

Vanellus jrg. 63 (1) 2010 febr. Bond Friese Vogelwachten. H. Postma 'Commissie nazorg: Akkervogelproject: de opzet is om terreinen braak te leggen en/of akkerranden met speciale mengsels in te zaaien, zodat ze aantrekkelijk worden voor soorten als de Patrijs, de Grauwe Gors en de Veldleeuwerik. H. Wijnandts 'Winterroeststellingen van Ransuilen'. Op 150 roestplekken in Friesland werden bijna 1700 Ransuilen geteld!

De Takkeling jrg. 18 (1) 2010 Werkgroep Roofvogels Nederland. R.G. Bijlsma 'Trends en broedresultaten van roofvogels in Nederland in 2009'. R.G. Bijlsma e.a. 'Vervolg van roofvogels'. J. v. Bruggen & R.G. Bijlsma 'Meer aandacht voor de Bruine Kiekendief'. R.G. Bijlsma e.a. 'Overwintering van Bruine Kiekendieven in de IJsseldelta tussen 1925 en 2007'. H. Castelijns e.a. 'Trends bij de Bruine Kiekendief als broedvogel in Zeeuws-Vlaanderen'. W. Temmink 'Juvenile, onervaren Havik'. D. Terlaak Pot 'Buizerd pakt Ekster'. D. Dekker 'Rotgans en Bergeend als prooi van Slechtvalk'. K. Freriks 'Foto's van eerste slechtvalknestplaats op Schiermonnikoog in 1926'.

Het Vogeljaar jrg. 57 (5) 2009 Tijdschrift voor Vogelstudie en Vogelbescherming. K. v. Berkel 'Korte reis naar Panama'. K. v. 't Oever 'Rode Ibissen en zeeschildpadden in Suriname'. Chr. v. Rijswijk 'Vogelen in Estland'.

Het Vogeljaar jrg. 57 (6) 2009 A. Terluin 'Waarnemingen van albinisme en hongerstrepen bij vogels', er bestaat een enorme spraakverwarring rond de termen (partieel-) albinisme, leucisme, melanisme, dilutiemutanten, schizochroïstische vogels, bruinmutatie, hongerstrepen en isabelverkleuring. Terluin roept op om de aansluiting met de internationale terminologie niet te missen en gewoon weer albino te gebruiken. A. Berghuis en K. Scharenburg 'Gierzwaluwen: echte mooi weervogels. Aantalsverloop en broedsucces van drie broedkolonies in Noord- en Zuidhorn'.

IJsselmeerberichten jrg. 38 (1) jan. 2010 Kees Schouten 'Windenergie op land en rond het IJsselmeer', Schouten bespreekt met Ernest Briët en Juriaan Jansen van de Milieufederatie Noord-Holland de mogelijkheid om de energieopbrengst van windenergie te verhogen zonder dat dit in strijd komt met landschapsbeheer en waarbij dus niet geplaatst wordt in, of bij een vogelrichtlijngebied.

Programma

Samenstelling Paul Keuning

De lezingen worden gehouden in de Bethlehemkerk, Loosdrechtseweg 263, 1215 JV Hilversum

Donderdag 22 april, 20 uur: Lezing.

Zondag 25 april: Ochtend auto excursie naar moerasgebied **Zouweboezem** (Purpurreiger en Zwarte Stern) en enkele graslanden en grienden in de Vijfheerenlanden o.l.v. Antje van Slooten en Izaak Hilhorst. Tijdstip vertrek 6.00 uur vanaf station Bussum-Zuid (bij het stationsgebouw).

Vrijdag 30 april: Geen zin in Koninginnedag? Maak een avondwandeling naar de **Aardjesberg** op de Westerheide o.l.v. Wouter Rohde bijgestaan door Michel Vlaanderen. Vertrek om 18.30 uur vanaf parkeerterrein naast restaurant Robert aan de Bussummergrindweg te Hilversum. Over de natuurbrug gaan we via de Bussummerheide naar de Aardjesberg, om te zien of de Beflijsters er ook dit jaar weer zijn. We hopen ook op meerdere soorten Tapuiten, een overvliegende Boomvalk of een Raaf. Rustig wandelen en veel speuren, nu maar hopen op een mooi avondzonnetje.

Vrijdag 7 tm zondag 9 mei: Voorjaarsweekend **Drenthe**. We verblijven in de groepsaccommodatie "De Hooge Haer" te Lhee (nabij het Nationaal Park Dwingelderveld). ***Er is beperkt ruimte, voor ca. 40 deelnemers, dus als je echt mee wilt, is snel aanmelden geboden!***

- De kosten bedragen €80 per persoon.
- Inschrijving diende plaats te vinden vóór 15 maart 2010.
- Inschrijving is definitief als het inschrijvingsformulier ondertekend is ontvangen en het bedrag is overgemaakt op rekening 43.41.08.790 of postrekening 2529179 t.n.v. VWG Het Gooi e.o. te Hilversum onder vermelding van voorjaarsweekend Drenthe.
- Het formulier kunt u rechtstreek downloaden vanaf onze website www.vwggooi.nl onder Programma en voorjaarsweekend Drenthe mei 2010. Lukt u dit niet, dan kunt een formulier opvragen bij Han Westendorp (035-6423268 of h.westendorp@hetnet.nl)
- Inschrijving vindt plaats op basis van volgorde van ontvangst.

N.B. Er zijn op dit moment (18 april) nog enkele plaatsen beschikbaar.

Donderdag 13 mei, vrijdag 14 mei, zaterdag 15 mei of zondag 16 mei: Big Day 2010; zoveel mogelijk vogelsoorten zien! Voor degenen die onbekend zijn met het verschijnsel Big Day: dit houdt in dat je met een team binnen 24 uur zoveel mogelijk soorten binnen een van te voren afgesproken gebied probeert waar te nemen.

Dit jaar zal, in navolging van de succesvolle pogingen in 2005, 2006 en 2009 weer een Big Day plaatsvinden in het Gooi. In 2005 werd het huidige record van 139 soorten gehaald. De Big Day 2010 zal dit jaar worden gehouden in het Hemelvaart weekend. Aangezien dit een lang weekend is, zijn de teams vrij om zelf te besluiten op welke dag zij een Big Day willen houden, dit kan dus op .

Dit jaar zal de Big Day niet alleen op de fiets gehouden kunnen worden, het is ook mogelijk om een deel van de dag met de auto deel te nemen.

Voor meer informatie over de opzet en de aanmelding: neem contact op met Hans van Oosterhout per e-mail Chans@telfort.nl. Zie ook pagina 11.

Zaterdag 15 mei: Auto dagexcursie naar **Voornes Duin en het Quackjeswater** bij Rockanje o.l.v. Erik Hans van Stigt Thans. Vertrek om 5.00 uur vanaf het NS-station Bussum-Zuid (bij het stationsgebouw). Een bijzondere dag met een grote variatie aan biotopen. Dankzij brak, zout en zoet water, bos en duinen kunnen we deze dag een grote diversiteit aan vogels zien. Het Oostvoornse Meer, Voornes Duin en het Quackjeswater met zijn lepelaarskolonie zijn vandaag het reisdoel. Dit wordt een lange dagexcursie. Eten en drinken voor de hele dag meenemen. Houd rekening met een mogelijke late thuiskomst.

Zondag 16 mei: Wandeling **Gooimeerkust** o.l.v. Rob van Maanen en Han Westendorp. Het vertrek is om 07.00 uur vanaf de openbare parkeerplaats ter hoogte van het restaurant de Kalkovens, Havenstraat 311 te Huizen (Oude Huizer Haven). Dit stukje Gooimeerkust blijft het hele jaar de vogelaar boeien! Vanwege de vele landschapstypen waarlangs de wandeling ons voert is het telkens een belevenis om de talrijke vogelsoorten te observeren en de samenhang met hun omgeving te leren begrijpen. Is het niet een blatende 'Hemelgeit' of de wiekende 'Kiek' die boven de kustweilandjes en rietkraag hun ding doen, dan is het wel het zachte gepiep van de Goudhaantjes dat ons heel stil doet blijven staan, zodat ze jou ook op insectenbeestjes gaan onderzoeken!
Al is het spotten van een 'bijzondere' soort langs de Gooimeerkust zeker mogelijk, het zullen met name de bekende vogelsoorten zijn, waarvan we nog veel bijzonderheden kunnen waarnemen. Regelmatig gunnen wij ons met stilstaan de tijd om de bijzonderheden van de verschillende biotopen op te merken. Uiterlijk om 11:00 uur zijn wij weer terug!
Tip: bezoek de internetsite <http://www.waarneming.nl> en filter op Gooimeerkust, Huizerpier, Naarder Eng.

Dinsdag 18 tm 25 mei: Buitenlandexcursie naar Lesbos (Griekenland), een herhaling van die mooie trip in 2004. Meer informatie staat op pagina 21.

Zondag 30 mei: Vroege lange ochtend wandelexcursie **Kortenhoefsche Plassen**, Oppad, Moleneind en Kromme Rade onder leiding van Wouter Rohde, Rob van Maanen en Izaak Hilhorst. Vertrek om 6.00 u aan het begin van de Emmaweg. We gaan wandelen door de laagvenen en legakkers en langs trilveengebieden tussen de Loosdrechtsche en de Kortenhoefsche Plassen. Het wordt een flinke tocht van 9 km, dus trek goede schoenen aan. We zullen veel riet- en watervogels horen en zien en ook aandacht besteden aan de vlinders en libellen. Het vertrekpunt is bij het begin van het Oppad aan de Emmaweg. Parkeren kan op het Zuidereinde of bij Intratuin, aan de overkant van de Vreelandseweg.

Zaterdag 5 juni: Auto dag- en wandelexcursie naar de **Ooijpolder en de Millingerwaard** bij Nijmegen. Bezoek aan natuurgebieden in het riviereengebied van de Waal onderdeel van de Gelderse Poort o.l.v. Erik Hans van Stigt Thans en Frank v.d. Weijer. Vertrek om 05.00 uur vanaf het station Bussum-Zuid (bij het stationsgebouw). Deze mooie en uitgestrekte gebieden zullen ongetwijfeld mooie waarnemingen opleveren van moeras- en andere watervogels, waaronder broedende Zwarte Sterns. Dit wordt een lange dagexcursie. Eten en drinken voor de hele dag meenemen. Houd rekening met een mogelijke late thuiskomst.

Vrijdag 11 juni: Avondwandeling **Cirkelbos bij Almere** onder leiding van Wouter Rohde en Michel Vlaanderen. Vertrek 18.30 uur van NS-station Bussum-Zuid, terug rond 22.30 uur. We gaan een lekkere wandeling maken in het Cirkelbos ten oosten van Almere. Waarnemingen uit het verleden geven geen garantie voor de toekomst maar op eerdere excursies zagen we onder meer IJsvogel, Grote Lijster en Wielewaal. En we hoorden natuurlijk nog veel meer.

Zaterdag 26 juni: Auto dag- en wandelexcursie **Bargerveen**. Dit wordt een dag naar zuidoost Drenthe o.l.v. Dick Jonkers en Erik Hans van Stigt Thans. Vertrek om 05.00 uur vanaf het NS-station Bussum-Zuid (bij het stationsgebouw). Dit wordt een dag om van te genieten van alles wat dit hoogveengebied te bieden heeft. Er is kans op minder alledaagse soorten als Grauwe Klauwier, Blauwborst, Koekoek, Wielewaal, Geelgors en Geoorde Fuut. Afhankelijk van het weer bestaat er ook een goede kans op het zien van diverse soorten vlinders, libellen en reptielen. Het gebied herbergt ook interessante planten en zoogdieren. Kortom, een gebied waar u zeker geweest moet zijn. Eten en drinken voor de hele dag meenemen en bij erg warm weer zelfs extra drinken. Horecavoorzieningen zijn er niet in dit uitgestrekte gebied. Vergeet ook de zonnebrand en muggenolie niet. Houd rekening met een late thuiskomst.

Zaterdag 10 juli: Ochtend auto-excursie **natuurontwikkelingsgebied De Groene Jonker** bij Zevenhoven ten noorden van de Nieuwkoopse Plassen. O.l.v. Bertus van den Brink. Vertrek om 08.00 tot 13.00 uur vanaf parkeerterrein NS-station Bussum-Zuid (bij het stationsgebouw). 'De Groene Jonker' is een voormalig agrarisch gebied bij Zevenhoven, waar Natuurmonumenten in 2008 nieuwe

natte natuur ontwikkelde om de Nederlandse wetlands te versterken. Een schitterend plasdras gebied met vele slikjes, riet en grasland en een pioniervegetatie van verschillende soorten bloemen en planten. Moeras- en weidevogels komen er om te rusten en foerageren. Zeldzaamheden als Kleinst Waterhoen en een aantal Rode Lijstsoorten waaronder: Zwarte Stern, Grutto, komen er tot broeden en de kans ze te ontdekken met hun jongen is dan mogelijk. Ook Geoorde Fuut, Waterral en Porseleinhoen komen er voor. De wandelroute leidt ons langs verschillende mooie plekjes waar we op een relaxte manier de tijd voor zullen brengen.

Zondag 29 augustus: Openbaar, kennis maken met vogels kijken voor iedereen op *Yves Vogelpunt* bij **Naardermeer/ natuurontwikkeling Bovenmeent**. Aanwezig zijn Piet Spoorenberg, Antje van Slooten, Michel Vlaanderen, Wouter Rohde van 12.00 tot ca. 15.00 uur. Yves Vogelpunt ligt aan de Melkmeent bereikbaar vanaf Meentweg Hilversum. Excursieleaders/vogelaars van onze vereniging zijn aanwezig met kijkers, telescopen en vogelgidsen en zullen langskomende geïnteresseerde bezoekers vogels laten zien en hen informeren.

Vrijdag 1 tm 3 oktober Najaarsweekend **Ameland**. Nadere informatie volgt.

Zaterdag 11 september: Auto-excursie **Lauwersmeer** o.l.v. Wouter Rohde, Michel Vlaanderen en Piet Spoorenberg. Vertrek om 07.30 uur vanaf parkeerterrein NS-station Bussum-Zuid (bij het stationsgebouw). Het Lauwersmeer in de trektijd, dat betekent talloze soorten steltlopers, sterns, eenden en meeuwen. We maken een rondje tegen de klok in, met hopelijk een warm zonnetje in onze rug. Tussen de middag leggen we aan bij het visrestaurant van Lauwersoog. 's Middags kijken we over het wad en bij de Ezumakeeg. Omstreeks zijn 18.00 zijn we weer terug in het Gooi.

Donderdag 23 september: Lezing om 20.00 uur.
Bethlehemkerk, Loosdrechtseweg 263, 1215 JV Hilversum.

Dinsdag 5 oktober tot en met vrijdag 8 oktober: Buitenlandexcursie Duitsland
Speciaal voor de senioren een excursie naar Rees-Grietherort, Duitsland, op nog geen 120 km van het Gooi, met verblijf in een goed hotel met prima keuken. Meer informatie staat op pagina 21.

Woensdag 13 oktober: Contactavond om 20.00 uur, De Broedplaats, Frederik van Eedenlaan 73, Hilversum, recreatiezaal 1e verdieping.

Zondag 17 oktober: Wandelexcursie **Amsterdamse Waterleidingduinen** nabij Vogelenzang o.l.v. Antje van Slooten en Wouter Rohde. Vertrek van NS-station Bussum-Zuid bij het stationsgebouw om 7.30 uur. De excursie eindigt halverwege de middag en is gericht op duin-, moeras en watervogels.

Donderdag 28 oktober: Lezing om 20.00 uur.
Bethlehemkerk, Loosdrechtseweg 263, 1215 JV Hilversum.

Woensdag 10 november: Contactavond om 20.00 uur.
De Broedplaats, Frederik van Eedenlaan 73, Hilversum, recreatiezaal 1e verdieping.

Zaterdag 13 november: Autodagexcursie naar het **eiland Tiengemeten in het Haringvliet** o.l.v. Dick Jonkers en Poul Hulzink. Verzamelen om 8.00 u NS-station Bussum-Zuid bij het stationsgebouw waarna we om 10.00 uur de veerpont nemen naar Tiengemeten. Op het eiland gaan we wandelen. Landbouw heeft er plaatsgemaakt voor water en plas-dras en ruimte voor vogels. We zullen een keur aan watervogels, steltlopers, roofvogels zien die op het kort geleden ingerichte eiland verblijven. Uiterlijk 16 uur nemen we de boot terug; eind van de middag zijn we weer terug bij Bussum-Zuid.

Donderdag 25 november: Algemene Ledenvergadering en Lezing vanaf 20.00 uur.
Bethlehemkerk Loosdrechtseweg 263, 1215 JV Hilversum.

Zondag 28 november: Wandeling **Loenderveense Plas** o.l.v. Piet Spoorenberg en Arnold Top. Vertrek om 9.00 u vanaf ingang waterleidinggebied van Waternet aan de Bloklaan te Loenen (vanuit Oud-Loosdrecht net na Fort Spion. De excursie duurt tot ongeveer 14.00 uur en is gericht op watervogels.

Maandag 27 december: Rondje **Oostvaardersplassen** o.l.v. Wouter Rohde, Michel Vlaanderen en Antje van Slooten. Vertrek om 9.00 uur vanaf parkeerterrein NS-station Bussum-Zuid (bij het stationsgebouw). We gaan naar het uitkijkpunt Jan van den Bospad. Dan verder naar de uitkijpunten langs de Oostvaardersdijk en sluiten af met een fijne wandeling in het bos bij kijkhut 'de Zeearend'. We zijn uiterlijk 15.00 uur terug.

Vogelweekends in 2011:

Vrijdag 6 t/m zondag 8 mei: Voorjaarsweekend **Lauwersmeer** te Vierhuizen. Nadere informatie volgt.

Vrijdag 30 september t/m zondag 2 oktober: Najaarsweekend **Terschelling**. Nadere informatie volgt.

Voorwaarden deelname excursies

Excursies

Een excursie binnen ons werkgebied vertrekt vanaf de plaats c.q. het natuurgebied waar deze wordt gehouden. De juiste plaats staat in het programma vermeld.

Bij excursies buiten ons werkgebied wordt vertrokken vanaf NS-station Bussum-Zuid (aan de zijde van het Bastion Hotel) tenzij anders vermeld. Er wordt gestreefd naar het gebruik van zo min mogelijk auto's. Leden die niet over een auto beschikken kunnen vanaf dit verzamelpunt meerijden. Het is gebruikelijk dat de autokosten met de eigenaar/berijder worden verrekend. Van deelnemers aan de excursie wordt verwacht dat zij vóór de aangegeven tijd aanwezig te zijn, zodat op tijd vertrokken kan worden.

In principe gaan excursies altijd door. In sporadische gevallen (bijvoorbeeld als gevolg van extreme weeromstandigheden) vervalt een excursie of wordt deze doorgeschoven naar een andere datum. Wijzigingen op korte termijn worden (tot een dag voor de excursie) in het programma op onze website www.vwggooi.nl vermeld. Het programma op de website is leidend ten opzichte het programma in De Korhaan.

Weekends en excursies waarvoor betaald moet worden.

Indien betaald moet worden voor een excursie of voor een excursieweekend dienen de deelnamekosten altijd volledig te worden betaald. Bij de aankondiging wordt een datum genoemd waarvoor betaling dient te hebben plaatsgevonden. Deze deadline voor betaling is ongeveer tussen 6 en 8 weken voor het betreffende weekend of excursie. De volgende annuleringsregeling is van toepassing. Bij afmelding tot 4 weken voor het begin van een weekend of excursie waarvoor betaald moet worden, wordt 75% terugbetaald, bij 3 weken 50% en bij 2 weken 25% en bij 1 week 0%.

De in het programma aangekondigde excursies zijn, tenzij uitdrukkelijk anders vermeld, bedoeld voor leden en huisgenootleden van de Vogelwerkgroep. Het meenemen van introducés, ter kennismaking met de activiteiten van de Vogelwerkgroep, is alleen toegestaan nadat de coördinator van de subgroep excursies hiervoor toestemming heeft gegeven. U wordt dringend verzocht geen kleine kinderen en geen honden mee te nemen.

Excursie uitgevallen

De auto dagexcursie naar Zeeland op 9 januari jl. is door het slechte weer en de landelijke weerwaarschuwing van het KNMI niet doorgegaan en verplaatst naar 7 februari. Hoe gaan we daar in de praktijk mee om? In principe gaan excursies altijd door. Slechts in sporadische gevallen (bijvoorbeeld als gevolg van extreme weeromstandigheden) vervalt een excursie of wordt deze doorgeschoven naar een andere datum. Het is goed te weten dat acute wijzigingen (tot een dag voor de datum) in het programma op onze website www.vwggooi.nl worden vermeld. Het programma op de website is leidend ten opzichte het programma in De Korhaan.

Poul Hulzink, coördinator excursies

De favoriete vogelplek van .....Francis Bakker

Josee van Beek

Waar?

Ruim veertig jaar woon ik tussen de Wijde Blik en het Hol in Kortenhoef. En wat is nu makkelijker dan gewoon vanuit je eigen huis de omgeving verkennen, ontwikkelingen volgen en observeren? Dus favoriet is Kortenhoef en omgeving.

Waarom?

Het laagveenlandschap heeft een rijke historie en als je daar midden in woont ligt het voor de hand daar te beginnen. Aan het eind van de zestiger jaren hoorde je hier Roerdompen en zelfs een enkele Wielewaal. Die tijd is helaas voorbij. Mijn belangstelling voor het 'vogelen' werd eigenlijk

gewekt door een Amerikaanse vriendin die bij ons logeerde en een verslingerd vogelaarster bleek te zijn. Ik nam haar mee naar diverse vogelgebieden zoals het Wormer- en Jisperveld, Texel en Schiermonnikoog. Op een excursie aldaar bewonderden wij samen de Lepelaars: wij waren verrukt! Sinds die tijd is het kijken naar vogels een rol gaan spelen.

Sinds wanneer?

In 2003 werd ik lid van de Vogelwerkgroep en volgde een cursus "vogelherkenning". Aanvankelijk nam ik sporadisch deel aan de excursies; de vogelnamen vlogen om je oren en ik kon het niet helemaal bijbenen. Ik was jaloers op de voor mij 'doorgewinterde' vogelaars die elke piepje herkennen en zo vele namen aan hun soortenlijstje konden toevoegen. Natuurlijk haal je dat nooit meer in, maar dat hoeft ook niet.

Hoe vaak?

Naar vogels kijken en observeren vind ik steeds weer een feest, ook al herken ik de geluiden niet allemaal. Dat begint eigenlijk elke morgen al als ik de krant uit de brievenbus haal en een rondje door de tuin loop. Er is bijna altijd wel een vogel die zich laat horen of zien. Wekelijks vertoef ik roeiend of kanoënd op de plassen. Afgelopen najaar zat een Purperreiger op een dode tak gewoon te pronken langs het Hilversums Kanaal. Terwijl ik er langs roeide bleef hij zitten, ook toen ik langzaam dichterbij kwam. Deze vogel kom ik in de Kortenhoefsche en Ankeveensche Plassen wel vaker tegen, maar *langs* het Hilversums Kanaal vind ik dat toch bijzonder. En als ik nu toch eens al die geluiden zou kunnen onderscheiden van die uitbundige voorjaarszang van de moerasvogels. Daarom ga ik nu meehelpen met het inventariseren, als onervaren vogelaar, in de Ankeveensche Plassen.

In de directe omgeving van ons huis horen wij in de winter een roepende Bosuil (man). En tot mijn grote verbazing liepen er twee roerdompen op 20 januari 2010 op een legakker en op het ijs. Fantastisch !

Naast dat wij jaarlijks diverse vogelnesten in de tuin hebben, koos een Grote Bonte Specht in 2007 een schietwilg achter in de tuin uit om er te gaan broeden. Dat was een belevenis; een dag voor het uitvliegen zaten de jonge vogels op toerbeurt in het nestgat en keken nieuwsgierig hun nieuwe wereld in. Echt fantastisch zo iets. Anderzijds deinst de Grote Bonte Specht er niet voor terug om een nest bijna vliegklare Pimpelmezen uit te moorden! Het nestkastje gaat daarbij aan flarden.

Alleen of samen?

Als je samen gaat zie je beslist meer dan alleen; je kunt nu eenmaal niet overal tegelijk kijken. En het leuke is dat je jouw enthousiasme met iemand kunt delen.

